Taxa postală plătită în numerar

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop Előfizetési árak: Havére 320, félévre 600, egy évre 1200 lei. Külföldre negyedévre 6 dollár, félévre 20 dollár. Hirdetési árak szerint. Az „UJ KELET" az erdélyi és bánsági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dr Rámásetter Róbert em. BUDAPEST

ÚJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hátszegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ára 5 lej

Szerda, 1934. okt. 10.

5695. ÉV. TISRI 1. | XVII. ÉVF. 225. SZÁM.

Nem itélték halálra a katalán forradalom vezéreit

Egymásnak homlokegyenest ellentmondó hirek érkeznek a spanyolországi polgárháboru eseményeiről

A kormány jelentése szerint a forradalom le van verve, a világsajtó és a forradalmárok jelentései szerint a sztrájk tovább terjed és a helyzet sulyosbodik. A kormány a vasutasoknak az általános sztrájkhoz való csatlakozásától tart. Mozgósitásra készül a kormány

A parasztság is csatlakozott a felkelőkhöz?

Madrid, október 9. Mig a hivatalos spanyol kormányjelentések a forradalom teljes leveretéséről és a rend helyreállításáról számolnak be, addig a Párizsba, Londonba és a hivatalos távirati ügynökségekhez érkező jelentések arról tudnak, hogy a Lerroux-kormány nemcsak hogy nem ura Spanyolországban a helyzetnek, hanem a tegnapi nap folyamán a helyzet még rosszabbodott.

Igy az Evening News távirata szerint a sztrájkmozgalom Spanyolországban délfelé továbbterjedőben van.

Andaluziában a mezőgazdasági munkások is csatlakoztak az ottani anarchista felkelőkhöz,

harci osztagokat szerveztek meg és guerillaharcot folytatnak a karhatalom északra történt csapatszállitása által megritkitott soraí ellen. Malagában, Granadában és Sansebastianban összeütközések voltak amelynek során ujabb tizenkét személy vesztette életét.

A Lerroux-kormány Arenaz Jimenez ezredest a barcelonai Generalidad elnökévé nevezte ki. Martinez de Valesco, Madrid uj polgármestere felhivást intézett a munkásághoz a munka felvételére.

Madridban fogytán van az élelmiszer

A párizsi Informacion jelentés szerint Madridban, a régi pályaudvar közelében, tegnap még tüzharc volt, amelynek során hat személy életét vesztette és sokan megsebesültek. Valencia környékén terrorakciók vannak folyamatban a gárdák és a polgárőrség kaszárnyái ellen.

Egyik kaszárnyát a levegőbe röpitették s a polgárőrök több hozzátartozóját, nőket és gyermekeket megöltek.

Valladolid közelében még nem értek véget a harcok a felkelőkkel. Összeütközések voltak Sevillában, Logronóban is. Madrid élelmiszerellátásában kezdenek zavarok beállani, mert a vidékről a főváros felé vezető országutakon kisebb felkelőcsoportok tüz alá veszik az élelmiszert szállitó teherautókat.

A határvidékről érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a déli kerületek parasztsága és mezőgazdasági munkásai teljes számban csatlakoztak a felkelési mozgalomhoz. A Le Journal szerint

Madridban titkos rádióállomás müködik, amelynek mikrofónja előtt a forradalmár szervezetek megbizottja ad le a kormány hivatalos tájékoztatójával szemben homlokegyenest ellenkező hiradásokat.

A lap megjegyzi, hogy a kormánynak azon jelentése, hogy a rend teljesen helyreállott, tényleg ellentétben látszik lenni tudósitásaival. Erre vall az a körülmény is, hogy a kormány elrendelte az összes külföldi lapok kitiltását Spanyolország területéről, valamint az a körülmény is, hogy amint a Daily Express jelenti,

a kormány elrendeli a vasuti alkalmazottak mozgósitását, mert attól tart, hogy a munkabeszüntetés kiterjed a vasutra is.

Nem tartják kizártnak, hogy a kormány rövidsen kénytelen lesz néhány tartalék-korosztályt hadiszolgálatra behivni. A spanyol-portugál határzárt még mindig szigoruan fenntartják.

Nem itélték halálra a katalán forradalom vezetőit

A kormány hivatalosan cáfolja azt a hirt, hogy Companist és a katalán forradalom többi vezérét halálra itélték volna, annál is inkább, mert a forradalmárok pere még meg sem kezdődött. Állitólag a Lerroux-kormány nem is hadbiróság,

hanem parlamenti biróság elé állittatja a katalán függetlenséget proklamált katalán kormány tagjait.

Spanyol politikai körökben bizonyosra veszik, hogy Lerroux a cortezben nagy többséget fog kapni, met a reakciós pártok öt tekintik a spanyol egység megmentőjének. Hivatalos jelentés szerint Barcelonában a letartóztatottak száma kétezerre emelkedett. A Reuter-ügynökség a barcelonai hatóságoktól ugy értesül, hogy a zavargások halálos áldozatainak száma meghaladja a kétszázat. A spanyol kormány által kiadott hivatalos ujabb jelentések azt igyekeznek bizonyitani, hogy Barcelonában a város képe fokozatosan normálissá válik. A villamos, földalatti és autobuszközlekedés ma reggel ujra megindult. Állitólag ma már nyitnak a szinházak és a mozik is. Ma reggelre, a kormány jelentése szerint, egy afrikai gyalogezred és az idegen légió is megérkezett a városba.

Az általános munkásszövetség elrendelte a sztrájk beszüntetését?

Egyidejü kormányjelentések arról számolnak be, hogy az általános munkásszövetség elrendelte az általános sztrájk beszüntetését. A jelentés szerint azonban

a felhivásnak a munkások csak részben tesznek eleget.

A Matin távirata szerint Katalónia és Asturia hegyei között tegnap ujabb véres ütközetek voltak a felkelők és a kormánycsapatok között. Kormányjelentés szerint Madridban a felkelők lépésről lépésre tért veszitenek. Az éjszaka folyamán már csak elszigetelt összetüzések voltak. Sevillában, Bilbaóban és az afrikai partokhoz közeleső Algecirasban ugyancsak kezd visszatérni a nyugalom és a rend. A kormány hivatalos közleményben mondott köszönetet a hadseregnek és a rendőrségnek és közleménye szerint teljesen ura a helyzetnek.

A forradalmárok állitólag 40 millió pezetát költöttek el a forradalom előkészitésére, a legmodernebb hadianyaggal és tüzérséggel is rendelkeztek.

Ezzel kapcsolatban a Petit Journal annak a nézetének ad kifejezést, hogy addig, mig Spanyolországban a szakszevezeti mozgalom anarchizálva van, a legyőzött forradalmárok bármikor revánsot vehetnek.

Francia területre szöktek a katalán ellenkormány tagjai?

Párizsban tegnap az a hir terjedt el, hogy az Azzana volt spanyol miniszterelnök elnöklete alatt megalakult katalán ellenkormány tagjai repülőgépen francia területre érkeztek. Ezt a hirt azonban mindezideig nem erősitették meg. Ugyancsak Párizsból jelentik azt is, hogy a Lerroux-kormány jelentéseivel szemben, mely szerint teljesen ura a helyzetnek,

az általános sztrájk nemhogy enyhült volna, hanem sulyosbodott és a forradalom az ország azon pontjain is fellángolt, ahol aránylag eddig nyugodtabb volt a helyzet.

Asturiában és Katalóniában a hegyek között rendszeres ütközeteket vivnak a csapatok a felkelőkkel. A hadbiróságok megkezdték működésüket és sok helyen az elitélteket rögtön ki is végezték. Vér folyik mindenfelé és egyelőre felbecsülhetetlen az áldozatok száma.

Éppen ezért tiszta képet a spanyolországi helyzetről nem lehet alakitani,

mert a jelentések, főleg a kormányjelentések és a forradalmáok által közreadott hiradások homlokegyenest ellentmondanak egymásnak. A katalán vidéken és az asturiai falvakban sok forradalmárt kivégeztek a csapatok.

A spanyol forradalmárok német fegyvereket használtak

Madrid, október 9. Három forradalmi vezető: Aballero, Prieto és Cornes ma reggel megszöktek. Egy hivük rálőtt az őket kisérő kiséretre és addig ők elmenekültek. A tüzelő forradalmárt a katonák lelőtték.

A tegnapi összeütközések mérlege öt halott és két sulyos sebesült.

Sansebastianban letartóztattak 22 szocialistát, akik egy házban barrikádozták magukat és onnan lövöldöztek a karhatalomra.

A lapok azt állitják, hogy a forradalmároknál talált fegyverek német eredetüek és hogy a fegyvercsempészés ügyében nyomozó vzsgálóbiró beidézte Azana volt miniszterelnököt és Baye, valamint Calvine tartományok volt kormányzóit.

Tovább folyik a harc

Párizs, október 9. A Paris Soir legujabb távirata szerint Madridban poklamálták a vasutasok mozgósitott állapotba való helyzezését. A kormány másként nem tudja biztositani a katonai csapatszállitásokat.

A mozgósitási rendelet hangoztatja, hogy az engedelmesség megtagadásáért halálbüntetés jár.

Madridban az éjszaka folyamán a főposta környékén a felkelők és a kormánycsapatok között gépfegyverharc folyt. A főposta számos ablakát a golyók bezuzták. A külföldi sajtó munkatársai életveszélyben teljesitették tudósitói szolgálatukat s csak azzal tudtak kimenekülni az életveszélyes helyzetből, hogy a katonaság ujabb megerősitéseket kapott és sikerült megostromolnia a felkelők gépfegyverfészkeit.

Bilbaóban a forradalmárok templomokat és zárdákat gyujtottak fel.

Hasonló sorsra jutott Huelvában az a tizenhatodik századból származó templom is, amely tele volt megbecsülhetetlen értékü mükincsekkel.

Az asturiai Gijon még a felkelők kezén van,

mig Ovidetót a kormánycsapatok visszfoglalták. A Libetad csatahajó a tenger felől oldalazza a felkelők állásait s tüzérségi tüzével segitségére van a kormánycsapatoknak. Leon és Ponferada között a bányavidéken a felkelők a civilgárda több tagját megölték. A trubiai ágyugyár telepe még a forradalmárok kezén van.

VILÁG TÜKRE

Kiktől függ földünk sorsa?

A Távolkelet problémája még mindig izgalomban tartja a világpolitikát. Az utóbbi években Keletázsiában sok változás történt, amiről csak beavatottak szereztek tudomást, ami azonban ujabban kiszivárog a köztudatba. Hogy a Csendes-óceán körül még mindig zajlanak a politikai hullámok, annak nemcsak Mandzsuria az oka, hanem főképpen Japánnak az utolsó évtizedekben való rendkivüli megerősödése. Politkailag, gazdaságilag és főleg katonailag erősen fejlődött az aránylag kicsi ország. Iparát, köztudomásuan, egészen szokatlan méretekben fejlesztette. Hirota külügyminiszter nemrégiben körvonalazta a japán politika főbb céljait és azt mondotta, hogy mindenekelőtt likvidálni kell a szovjetérdek ügyét a Távolkeleten, a keletkinai vasutat át kell engedni Mandzsukonak. Ha ez megtörténik, akkor Japán Északsachalint és Kamcsatkát fogja elfoglalni. Ha Oroszország komolyan békét akar, akkor ezeken a területeken kell, hogy messzemenő engedményeket tegyen a japánok javára.

*

Nem valószinü, hogy ez meg fog történni. Mindazonáltal az ujabb hangulat szerint, nem valószinü, hogy Japán és a szovjet között rövidesen háborura kerülne a sor. Japán igazi ellenfeleinek nem is az oroszokat, hanem inkább az angol-szász népeket tekinti.

Japán nem tudja elfelejteni az angolszász népeknek azt, hogy tavaly áprilisban, nyilván Amerika és London kivánságára, a franciák felhuzták a gall lobogót a Paracelzus szigetekre. Ezek a szigetek a francia Indokina keleti részén feküsznek, középuton a Filippi szigetek felé. Eddig senki szigete volt, európaiak alig látogatták, a lakosság kinai. Időnként letelepedtek japánok is, de nem volt mit keresniök és eltávoztak. A francia annexió számára fontos stratégiai támaszpont lett a Paracelzus szigetcsoport, amit ki is épitettek már flottabázisnak.

Ezzel a délkinai tengert blokkirozni tudják, el tudják választani Honkongot Singapurtól, megtudják védeni a Filippi szigeteket északi és dél felől jövő támadásoktól és veszedelmes szárnyállást jelent a japán Formoza felé.

Ha a japánok lennének a sziget birtokában, akkor nemcsak a Filippi szigeteket veszélyeztetnék, hanem az angol világbirodalmat.

A japánok azt hiszik, hogy a franciákat akik legkevésbé vannak érdekelve azon a világrészen, csak előre tolták, nehogy a japán stratégia megerősödjön azzal, hogy Tokió teszi reá a kezét erre a senki-szigetére. Japán kétségtelen bizonyitékát látja ebben annak, hogy az európai és az amerikai hatalmak körül akarják őt keriteni.

*

Érdekes mindenesetre, hogy a japán hadsereg és flotta nem egyazon cél felé tendál. A hadsereg stabilizálni akarja a japán haderőt a kontinensen. Japán számára meg akarja szerezni Mandzsuriát, ugy, mintha az maga az anyaország lenne. Meg akarja oldani továbbá a kinai problémát azzal, hogy lassan előre akar törni Kina középső részeibe, le akar szakitani provinciákat, amiknek autonómiát igért és azt hiszi, hogy ezzel elő tudja segiteni a nagy kinai birodalom összeomlását. A flottának viszont más a célja. Számára Mandzsuria és a kinai kérdés csak mellékes. Mindenekelőtt Nankingot meg kell hóditani, de mihelyt ez megtörtént, azonnal biztositani kell Japán hóditó utjait a tengeren. Ami azt jelenti, hogy fel

kell venni a harcot az Egyesült Államokkal.

Eddig mindenki azt hitte és még ma is sokan vannak, akik ugy vélekednek, hogy Anglia megtarthatja semlegességét egy japán-amerikai háboruban. Ezzel szemben Amerikában most egy uj közvélemény alakult, amely szerint a japánok ellen haladéktalan szükség mutatkozik egy brit-amerikai szövetségre, körülbelül olyanra, mint amilyen Franciaország és Anglia között fenn áll.

Az amerikai tekintélyes lapok közlik is egy ilyen szükséges szövetség pontjait. Elsősorban meg kell teremteni Amerika és Anglia között a megnemtámadási paktumot és pedig a flotta paritás alapján. Ezután meg kell állapitani a kölcsönös érdekeket Japánnal szemben.

Az amerikai lapok ennek a szövetségnek a szükségességét főleg azokból a jelentésekből meritik, amik a napokban jelentek meg Tokióban. A japán tengerészet ügyi vezérkar minden kétértelmüséget kizárva, érezteti legujabb közleményeiben, hogy Japán flottáját ugy kell megerősiteni, hogy felvehesse a harcot az egyesült amerikai flottával. Erre nem lehet más válasz, minthogy az Unió és Anglia tengerészete együtt müködjön. Amerika számára kell, hogy az angol flotta legfőbb támaszpontja; a Bermuda szigetcsoport fedezze az Egyesült államok keleti partjait. Abban az esetben, ha az amerikai flottát koncentrálnák a Csendes-óceánon, Anglia átvehetné Amerika atlanti partjainak védelmét.

*

Az angol közvélemény azonban nem osztatlanul áll e gondolat mellé. W. W. Phelps ellentengernagy még mindig kihangsulyozza, hogy Anglia és az Egyesült Államok között nincsenek érdekközösségek. Anglia legtermészetesebb szövetségtársa Japán, azzal a céllal, hogy Keletázsiában osszák meg egymás között a hatalmi befolyást és végeredményében osszák fel az egész világot egymás között. Szerinte egy angol-amerikai szövetség utópia. Megvalósitható ugyan, de azzal a feltétellel, hogy Amerika végleg lemond Anglia javára a tengerek fölötti uralomról.

Bármiképpen is itéljék meg a dolgokat, ma már kétségtelen, hogy földünk sorsa a három tengeri világhatalom egymásközötti viszonyától függ. Ez a viszony ma még nagyon bizonytalan, Anglia egyelőre tetszeleg magának a két rivális közötti döntőbiróság szerepében. De jön az idő, amikor Londonnak véglegesen döntenie kell, hogy kihez köti le magát.

Ibsen Henrik: Peer Gynt. Brand. Benedek Marcell a világirodalom egyik legnagyobb magyar ismerője irt lelkes és remek bevezetőt Ibsen ragyogó alkotásaihoz: „Brand és Peer Gynt az első két hatalmas pillér, amelyen Ibsen egész müve felépül." Mind a két mü középpontjában az egyéniség kérdése áll. „Légy teljesen, egészen az, ami vagy. Élj teljes erődből. Szóval: légy egyéniség." Brand utolsó szavaiból annak a gyermeknek keserüsége érzik, aki rájött, hogy az édesanyja hazudott neki. Peer Gynt első szavaiban egy anya mondja a fiának elnéző masolygással: „Hazudsz!" Az örökértékü Remekmüvek most megjelent második kiadás, propaganda kiadás, 400 oldalon, szép kiállitásban, diszes vászonkötésben 90 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban, vagy Lepagenál Cluj-Kolozsvár. Kérje az Athenaeum ujdonságok jegyzékét.

Kulturember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanit a gazdasági földrajz?

tanulmánya.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

SELECT MOZGÓ

Ma kezdettel a szezón egyik legérdekesebb filmjét mutatja be:

A ROTSCHILD HÁZ

Mindenkinek látnia kell e különleges drámát, mely a világhirü család eredetét, munkáját, emelkedését és rendkivüli munkájával elért sikereket mutatja be.

Főszerepekben a zseniális

GEORG ARLISS, BORIS KARLOFF, LORETTA YOUNG.

A kormányválság kulisszái mögött

*

..**Bucuresti-Bukarest**, október 9. A kormánykrizis napján az egyetlen ember, aki mindennel leszámolt, Victor Antonescu, az igazságügyminiszter volt. Meg volt szentül győződve róla, hogy nem lesz tagja az uj kabinetnek s helyét Mircea Djuvara vagy Valer Pop fogja elfoglalni. Mire fel aztán Antonescu, az uj kormány eskületételének napján fogta magát s vidékre utazott, ugy, hogy este az eskütételnél hiába vártak rá.

Antonescu szelid, csöndes ember, az ujságirókat, amint lehet atyai szavakkal elháritja magától. A régi vágásu, komoly diplomatákra emlékeztet, semmiesetre a más törtető politikusokra.

Van azonban egy vele egykoru ujságiró, aki elől nem tud ő sem elzárkózni.

Ez fel is kereste s feltette neki a kérdéseket:

Belépsz-e a kormányba?

— Én nem lépek be a kormányba.

Mi a véleménye Dinu Bratianunak erről a krizisről?

— Dinu Bratianu nincs nagyon elragadtatva tőle.

— Mi van azokkal a metaforisztikus tárgyalásokkal, amelyeket Slavescu Párizsban folytat.

—Hát amikor ezt a kérdést is feltettem — modotta el később kollégáinak az ujságiró — Antonescu el kezdett dadogni, költészetről, zenéről, metaforákról, metamorfózisról meg az ördög tudja, miről beszélt össze-vissza, de elég zavaros volt, látszott hogy ő, aki velem szemben mind addig olyan őszinte volt s mindig olyan válaszokat adott kérdéseimre, amelyek világosak voltak, mint a tó kristálytisztaviz, látszott rajta hogy ezuttal rejteget, takargat valamit s nem akarja megmondani mi volt Párizsban azokkal a metafórákkal.

*

Ami Tatarescut illeti este hét után, amikor lejött a királyi kastélyból idegesen rágta a körmeit s ujjaival kopogtatott az asztalon. Sorra hivatta fel magának Montreauxt Eviant, Genfet, Párizst. Előtte feküdt egy lista Titulescu lakásainak cimjegyzéke és telefonszámai. Sehol senki, sehol senki.

S ez igy tart már reggel óta.

A miniszterelnöknek egyszer csak megcsillognak a szemei:

— Hopp, már tudom, hogy miért nem válaszol Titulescu, mert egészen természetes hogy nem válaszol, hisz el is utazott már s az Orient-express Bukarest felé röpiti.

De aztán megtudta hogy valaki negyed órával előbb beszélt vele s hogy Titulescu Montreuxban van.

Ujra felhivta tehát Montreuxt:

— Alló Montreux... Titulescu ur ott van-e?

O, dehogy is kérem, Titulescu urŐexellenciája nincs Montreuxban. S Tatarescu ismét végigpróbálkozott az összes svájci üdülőhelyekkel: Genf, Evian, Lausanne, aztán Párizs... Hiába, Titulescu sehol, mintha a föld nyelte volna el.

Amikor minden kötél szakadt már, odaszólt a telefonoskisasszonynak:

— Adja kérem Bukarestet... Alló, kérem jöjjenek a következő urak. Felsorolta az uj miniszereket. — Frakkot és kitüntetéseket hozzanak magukkal, tette hozzá a sztereotip szöveget.

Néhány perccel később rendkivüli kiadások közölték a fővárossal az uj kormánylistát.

— Leon, Cancicov, Roman Valér... ezek között kell lennie tehát annak a személyiségnek, akiről azt mondották, hogy a kormánylistán való szereplése a szenzáció erejével fog hatni...

*

Mialatt az uj kormány tagjai már autókban ülve éppen el akartak indulni a Foisor-kastélyba az esküt letenni, valaki megszólalt:

— Uraim, Inculetz hiányzik.

— Hol van, hol van Inculetz?...

Vallaki megjegyzi: — A rendőrségen lesz. Biztosan most öltözik át, hiszen a miniszteri vonattal hozták ki a frakkját.

És az egész társaság odahajtatott a rendőrség elé. Inculetz frakkban, cilinder nélkül a fején és harisnyában ült és izzadt egy széken egy rendőr segitett neki felhuzni a lakkcipőjét s nem ment sehogy sem. Kesernyés mosollyal panaszkodott:

— Nem hoztak kanalat hozzá s most nem akar felmenni. A miniszterek rá néztek Vanja Inculetz 46-os lábára. Franasovicinak viccelni is van kedve:

Miticának jó lesz ez a cipő s maga huzza fel az övét. (Mitica Constantinescu nak állitólag 37-es lába van.)

Végre nagynehezen a nagy lábat két rendőr segiségével begyömöszölték a kis cipőbe s a társaság elindulhatott esküdni.

Másnap, amikor az első minisztertanácsra gyültek össze az uj miniszterek, a Cantacuzino-palota fényes előcsarnokában, jó egynéhány ujságiró várakozott Alacsony, szőke s kopasz fiatalember néz jobbra, balra, mintha keresne valakit.

Tomasiu kabinetfőnök előbb kiváncsian figyeli, majd szigoruan hivatalos arcot vágva hozzálépve megkérdezi:

— Ön kit keres kérem?

— Én, én a minisztertanácsra jöttem.

— Még nincs vége kérem, alig ebben a pillanatban kezdődött meg, de miért, kérem?

— Mert részt akarok venni a miniszertanácson, Leon vagyok...

— Ezer bocsánat execellenciás uram, ó bocsánat, nem ismertem föl...

— Kérem, kérem, semmi baj, megtörténik...

..(h.)..

Megbukott a kubai általános sztrájk

A kommunista konföderáció elrendelte a munka felvételét

London, október 9. Kubában uj általános sztrájkparancsot adtak ki. Különösen a sziget belsejében sulyos a helyzet. Havannában is sorozatos bombák robbannak s a lövöldözés állandósult a politikai ellenfelek felfegyverzett csoportjai között.

Tegnap a szélsőségesek mozgalma véres összeütközésre vezetett a karhatalommal. Négy ember meghalt, tiz sulyosan megsebesült. Santa Claraban proklamálták az ostromállapotot.

Ujabb jelentés szerint az általános sztrájk megbukott, ennek következtében a kommunista konföderáció elrendelte a munka felvételét. A rendőrség 250 letartóztatást eszközölt.

MEGJELENT

„Carte de religunea mozaică" cimü románnyelvü, a minisztérium által aprobált bibliatörténeti és hittankönyv **második javitott és bővitett kiadása.** Ára 32 lej. Tanitók és könyvkereskedők szokásos rabatot kapnak. Megrendelhető a szerzőnél: **Edelstein M. David Timisoara IV., Strada Preyer No. 2.**

A romániai szociáldemokrata párt együttműködési javaslatot tesz a kommunistáknak

Radikalizálódnak a romániai szociáldemokraták. Lehetséges a munkásság egységfrontja?

Bucuresti-Bukarest, október 9. Az Uj Kelet tud.) A romániai szociáldemokrata párt regáti szervezetei tegnap tartották ezévi kongresszusokat. A kongresszusnak általános jelentőséget kölcsönzött a tény, hogy ezalkalommal néhány, az egész romániai munkásság további sorsát érintő kérdés került letárgyalásra. A kongresszus szónokai közül többen elégtétellel állapitották meg a román szociáldemokrata párt radikálizálódását, mások ezzel kapcsolatosan a szakszervezeti tevékenységnek a politikától való szigoru elválasztását követelték, tiltakozva az ellen, hogy szakszervezeti vezetők a pártban is vezetőszerepet töltsenek be. Elhangzottak hangok a polgári pártokkal való kolaborálás ellen is.

A kongresszus tartama alatt a „Liga Muncii" delegátusai és a kongresszus kiküldöttei között tárgyalások indultak meg az egységes romániai munkásfront létrehozatala érdekében. Titel *Petrescu* munkás vezér felszólalásában rámutatott arra, hogy az egységes munkásfront létrehozatala a kommunista Internacionálé uj magatartása folytán lehetségessé vált. Franciaországban, Spanyolországban, a Saar-vidéken és Olaszországban a kommunista pártok nem saját szakállukra, hanem Moszkva utasitására hozták létre az egységfrontot, miután Moszkva kezdi megérteni, hogy a fasizmussal szembeni harcban ez az egyetlen lehetséges ut a demokrácia megvédésére. Mindenesetre a szociáldemokráciának is változtatnia kell harci taktikáján és kerülnie kell a polgári pártokkal való együttmüködést.

Lothar *Rădăceanu*, a szociáldemokrata párt főtitkára a kommunistákkal kötendő megnemtámadási szerződés mellett foglal állást. Előbb azonban a kommunistáknak kell beszüntetniök a szociáldemokrácia ellen 13 esztendő óta folytatott harcukat. A kongresszus végül határozati javaslatot szavaz meg, amelyben kérik a párt vezetőségét, tegyen konkrét együttmüködési javaslatot a kommunistáknak. Ugyancsak határozati javaslatban tiltakoznak a cenzura, az ostromállapot és a Facla szerkesztőivel szemben elkövetett támadás ellen.

„OLLA" cum_i

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Egy kedves, gyerekarcu, huszonegyéves fiatalember: Taras Mykyssa, karrierjéről és művészetéről beszél az Uj Keletnek

Kiev, Moszkva és Bécs után világsiker. Mykyssa csodálkozik, hogy miért bántják mindenütt a művészetpártoló zsidókat

Cluj-Kolozsvár, október 9. (Az *Uj Kelet* tudósitójától.) A világhirü müvészt már gondolatainkban elképzeltük magunknak. Sudáregyenes, fekete, égősötét szemü, néhány őszhajszállal a halántékán. Ezzel szemben itt ül velünk szemben egy kisfiu. Ez a kisfiu nem magas, hanem középtermetü, szinte alacsony. Kék szeme és világosbarna haja van, széles fehérbőrü arcán rokonszenves, mondhatnánk bájos mosollyal. Összesen kinézünk belőle vagy 19 évet.

— Ó, ja, — mondja kérdésünkre — tényleg fiatal vagyok. Huszonegy elmultam februárban.

Hát ilyen soknak nem néz ki. Idegenes német kiejtéssel, de kifogástalanul beszél, azaz, hogy, cseveg, diskurál, kedvesen, kisfiusan és jókedvüen.

— Most Bécsből jövők — mondja — Romániából Bécsbe utazom vissza és aztán északeurópai turára megyek. Temesváron, Aradon és Nagyváradon voltam most, de nem láttam semmit ezekből a városokból, nem is tudom a városokat megnézni, — mondja nevetgélve — mert ugy érem magam mint egy muzeumban. Eltátom a számat, bámészkodom, aztán elfáradok és nem tudok zongorázni.

A málnaszörpöt szalmaszálon szopogatja, ezalatt a nevét tanulmányozzuk. Taras *Mykyssa:* ilyen egzótikus nevet errefelé ritkán hallani.

— Ja, ja — mondja — érdekes nevem van. Nem azért mintha büszke volnék rá, de tényleg érdekes. A Mykyssa név tatár eredetü, régi, nagyon régi. Oroszországban sincs sok belőle.

— Mikor volt utoljára Oroszországban?

— Hét éve! Azóta Bécsnek élek. Az apám Charkowban él. Azelőtt nyolc évig a moszkvai opera első tenoristája volt. Édesanyám is operaénekesnő volt. Én voltam az egyetlen gyerek és már nyolc éves koromban kezdtem zongorázni.

— És aztán?

— Félix *Blumenfeld* volt az első tanárom Kievben. Az ő ajánlatával kerültem fel Moszkvába, ott a konzervatóriumban a régi iskola nagy mestere, *Javorszkij* lett a professzorom. Aztán utlevelet kaptam. Tizennégyéves kisfiu voltam és elkerültem Bécsbe. Ez nagyon érdekes volt.

Ujságirók, ujságirónők telepednek az az asztalhoz. Nem kerül sor arra, hogy mindez miért is volt nagyon érdekes.

— Most kiderült, hogy nekem is van hangom. Anyám szopranista volt, apám tenorista. Nekem baritonom van, de csak akkor énekelek, amikor nagyon jó kedvem van.

— Ivás után?

— O nein — kacag — Európában felfedeztem — wie sagt man das — a málnaszörpöt és főleg azt iszom, vagy egy kis vörösbort étkezés után.

Az első Szovjetutlevél Romániában

Aztán folytatja a történetét.

— Szovjetutlevelem van. Nagy szenzációt keltek vele mindenütt. Állitólag én vagyok az első, aki Romániába jöttem Szovjetutlevéllel.

Előkerül az utlevél, jonéhányan matatunk benne. Az utlevél pontosan ugyanolyan, mint minden más utlevél, csakhogy sem vallásról, sem nemzetiségről szóló rovat nincs benne. Ezért nehéz is megállapitani, hogy a tatár név milyen nációt takar. Ezt nem hajlandó senki megkérdezni tőle.

— Érdekes, Kassán volt koncertem, amikor Bécsben a legnagyobb rumli volt. Bementem a rendőrkapitányságra — akkor ágyuzták a Marx-házat, — hát kidobtak a rendőrségről. Végre aztán a kancellári hivatalba mentem, ott nevettek egyet és telefonáltak, hogy én egy olyan szovjetutleveles vagyok, akinek vizumot kell adni. Igy volt.

De visszatérünk a bécsi uthoz.

— Paul Weingartenhez kerültem. Ő most is a mesterem. Igaz, hogy én is tanitok. Kolozsvárról is van tanitványom, dr. *Mátyás* Mátyás tanár ur lánya. Hét évig tanultam Weingartentől és csak a budapesti Liszt-hangversenyen léptem fel először. Azt tudják, hogy második lettem.

Nemcsak azt tudjuk, de a kritikára is emlékszünk. Nagy csata volt. A magyar kritika jelesei harcoltak *Fischer* Annivel szemben Taras *Mykyssáért.* Taras Mykyssát jobbnak tartották. De a muszka fiu nem szivesen beszél erről.

— *Fischer* Annie nagyon jól zongorázik — nyilatkozza szerényen és kollegiálisan.

„Alászolgája . . .“

— Azóta már négyszer voltam Pesten, mindig nagy sikerem volt. Tulajdonképpen csak egy éve koncertezem.

— Oroszországban még nem adott koncertet?

— Nem. Még nem volt időm. De a szerzeményeimből küldtem haza. Azt irják, hogy önálló estét rendeznek otthon a müveimből. Alászolgája.

Ezt hangos derültség közepette magyarul mondja távozás közben. Mert közben ebédidő lett és megyünk. Taras Mykyssa magyarul köszön a pincérnek és nagyot is nevet hozzá.

— Kik a kedvenc komponistái ?

— Nehéz kérdés. Minden nagy komponista csodálatos dolgokat irt. Én legjobban Schumann, Chopin, Liszt, Mozart és az orosz Skriabin müveit szeretem. Ezek is szerepelnek leggyakrabban a müsoromon.

— Németországban koncertezett?

— Nem, csak átutaztam. Azt hiszem, ott egy koncert nem lehet most kellemes. De miért tesz fel nekem politikai kérdéseket?

Mykyssa Palesztinába megy

Megint nevet, azzal a megnyerő gyerekkacajjal.

— Palesztinába nem megy?

— De igen, gondoltam rá. Még nincs összeköttetésem oda, de majd megteremtem. Hallom, ott nagyon szeretik a müvészeket. Igaz, hogy a zsidók mindenütt. Minden koncertemen nagyon sok a zsidó. Oroszországban is a zsidók járnak legtöbbet hangversenyre. Nem is értem, miért bántják őket . . .

Most mi nevetünk. Ha Mykyssa nem tudja, hogy miért bántják őket, miért éppen mi magyarázzuk meg neki?

Megy az impresszáriójával, megbámulja a főtéri szobrokat. A világhirü gyerekember naiv, világotnéző szemeivel.

(—lay)

Mykyssa Taras hétfő esti koncertje ünnepi eseménye volt a város zeneéletének. Ünnep volt és az ünnepnek Mykyssa Taras volt a papja. Amit ez a fiatal müvész a pódiumon produkált: egészen rendkivüli élmény volt. Hogy minden technikai nehézséget játszi könnyedséggel és fensőbbséggel oldott meg, az nem volt meglepetés, de az az elementáris erő, ami Mykyssa Taras müvészetéből árad, ami elsodor minden akadályt az utjából és a müvek minden rejtett szépségéből valósággal érzés-orgiát teremt: olyan szuggesztiv erejü müvészi munka volt, amit kolozsvári pódiumon talán még nem is hallottunk. A legtökéletesebb technikai felépités mellett a zenei mélységek olyan hevülettel teli, mély kiélését nyujtotta, hogy a közönség — ezuttal zenei életünk szinejava — elálmultan és egyik bámulatból a másikba esve ünnepelte, szünni nem akaró lelkesedéssel a fiatal zongoramüvészt. Bethowen csodálatos rondóját számtalanszor hallottuk kolozsvári mükedvelőktől. Ahogyan Taras Mykyssa játszotta, figyelmeztetőt is adott a mükedvelőknek, hogy milyen darabokat nem szabad elővenniök.

Brahms intermezzoját mély átszellemültséggel és áhitattal adta át nekünk, hogy aztán Chopin balladájának viharzó, nyugtalan, csodálatos szépségü előadásával ejtsen bámulatba. És a három Liszt! Azt hisszük, a Liszt-hangverseny kritikusainak igaza volt! És a ráadásul adott orosz müvek! A közönség — ilyet még nem láttunk a száraz és kényes kolozsvári közönségtől — fél órán keresztül tombolt és követelt és három ráadást csikart ki még a zongoramüvésztől, aki egy feledhetetlen szépségü élménnyel gazdagitotta.

URANIA MOZGÓ A BÉCSI BAL
Rendezte: Willy Forst
Főszerepekben: Paula Wessely STOLZ HILDA. OLGA TSHECHOWA,

Az állam havi bevétele: egymilliárd kétszázmillió lej, ebből fizetésekre és nyugdijakra elmegy: egymilliárd százmillió lej

Constantin Argetoianu nyilatkozik az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről és a liberális kormányzás eredményeiről

Bucuresti, október 9. (Az *Uj Kelet* tudósitójától.) A legutóbbi kormányválság alkalmával ismét felmerült Constantin *Argetoianu* neve, mint ahogyan őt emlegették az elmult öt esztendőben minden egyes kormányváltozás alkalmával a hatalom legesélyesebb aspiránsai között. A kulissza-mögötti kombinációk utólérhetetlen nagymestere, a cinikus, de szikrázóan intelligens bojár nem tudta annyira lejáratni magát sohasem, hogy ismét a felszinre ne kerüljön. Legutóbb Iorga professzor tudós köpenyege mögül érvényesült Argetoianu kormányzási ambiciója, most, ha a kombinációk beválnak, Averescu marsall szakálla mögül kandikált volna ki Argetoianu himlőhelyes, de feltétlenül érdekes ábrázata.

Az Argetoianu-nyilatkozat ilyen körülmények között mindig számithat az általános érdeklődésre. A volt belügyminiszter nem zárkózik el a nyilatkozatadás elől és adott körülmények között körülirás és óvatos meggondolások nélkül szokta kimondani az igazat. Mai napig sem felejtették el neki, hogy az egyetlen román politikus volt, aki a demokrácia és az általános szavazati jog érájában meg merte kockáztatni azt a kijelentést, hogy „a paraszt, akinek büdös a lába, hallgasson.“

Argetoianu megszólal

Az aktuális politikai helyzetről és az ország pénzügyi problémáiról Argetoianu a következőket mondotta:

— Nem hivtam össze gyüléseket és nem tettem szenzációs nyilatkozatokat, mert hagyni akartam, hogy a váltó kormányzási rendszer második pártja mutassa meg, mit tud, miután az első (a nemzeti-parasztpárt) csődöt mondott. Nem folytattunk ellenzéki politikát a Tatarescu kormánnyal szemben, nem görditettünk akadályokat utjába. Érdekelt, hogy ez a homogén liberális párt be nem rozsdázott tagjaiból összeállitott, az uralkodó bizalmával megerősitett és kompakt parlamenti többségre támaszkodó, fiatal, tehetséges és jóindulatu ember által vezetett kormány meg fogja-e tudni oldani a napirenden lévő komoly kérdéseket. Nos, a zengzetes frázisoktól és gyümölcskiállitásoktól eltekintve, az egész világ látja, hogy a liberális kormányzás haszon nélkül zárul. Legjobb bizonyiték erre, hogy bár az országban sehol sem folyik a közrendre veszélyes agitáció, a kormány csak a cenzura és az ostromállapot árnyékában tudja folytatni tevékenységét.

Ha a tartozások kérdése radikális megoldást is nyerne, a gazdasági helyzet nem változna lényegesen. Uj, egészséges és konvertálható valutára van szüksége az országnak. A Banca Nationalat meg kell szabaditani alapszabály-ellenes passziváitól, amelyek a ma elérhető utakon nem likvidálhatók. A kormány minden igérete ellenére sem tett semmit pénzügyi téren. A rendelkezésemre álló adatok szerint, az állam havi inkasszója egyetlen egyszer sem haladta meg az egymilliárd 200 millió lejt. Minthogy pedig a tisztviselői fizetésekre és nyugdijakra havonta egymilliárd 100 millió lejt kell kifizetni, világos, hogy az állam összes többi szükségleteinek kielégitésére nem marad több, mint százmillió lej havonként. Az összes költségvetési tételek — a monopolt és vám bevételeket kivéve — deficitet mutatnak fel az előirányzattal, az elmult évi inkasszóval szemben. Az általános deficit eddig körülbelül 2 és félmilliárd lejre tehető és az állam kiutalt, de eddig még ki nem fizetett tartozásai körülbelül másféimilliárd lejre rugnak. Csőd kopogtat az ajtón és az ugynevezett állami ujjászervezési dekrétumok tömege holt betü maradt a kormány megbénult kezeiben. Radikális gazdasági, pénzügyi és valuta-reformok egységes felfogást, tervszerüséget és az eszmék koordinálását kivánja. Ez a koordinálás világos elhatárolást kell, hogy jelentsen a mi államunk érdekei között, — amely agrárállam és a mellékérdekek között, amelyek államéletünk mesterkélt fejlődése folytán alakultak ki.

Mit várhatunk?

— Kétségbeesett kezdeményezésekkel, választási célokat szolgáló megoldásokkal, pártérdekeket kielégitő intézkedésekkel elkerülhetetlenül gazdasági életünk összeomlásához és az államélet szétzülléséhez kerülünk. Rend az eszmékben, bátorság azoknak alkalmazásában és mindenek fölött erkölcsi autoritás, — ezekre van szükség bármilyn intézkedésnél, ezt kérik ma az ország kormányától és ezt nem tudták adni a két nagypárt kormányai. Bár ez a megállapitás nyilvánvaló mindezen eseményeket objektiven szemlélő politikus számára, mégis akadnak egyesek, akik érthető érdekeket követve, a kormányzati váltó gazdálkodás mellett agitálnak. Március hónapban egy parlamenti beszédemet félbeszakitva, Tatarescu miniszterelnök pillanatnyi meggondolatlanságában igéretet tett a Skoda-ügy kivizsgálására anélkül, hogy számot vetett volna igéretének következményeivel. Szeretném remélni, hogy a kormányon maradhat addig, amig a Skoda-ügy meghozza a maga gyümölcseit. És szeretném remélni, hogy miután a liberális kormánnyal való kisérletezés negativ eredménnyel végződött, legalább a tizenkettedik órában eljutunk oda, amire már az első percben szükség lett volna: egy kormányra, amely részint tudja, hogy mit akar, részint pedig tudja azt is, hogyan kell megvalósitania, azt, amit akar.

— **A Bné Jiszráél Cionista Diákotthon** vezetősége felkéri az érdekelteket, hogy folyó hó 12-ig jelentkezzenek a titkárságnál, Str. Filipescu 1.

Magas iskola

— Indig Ottó szinmüvének első bemutatója a kolozsvári Magyar Szinházban —

Indig Ottó, akinek neve a „Toroczkói menyasszony" cimü szinmüve révén immár szinpadi világmárka, legujabb darabját, a „Magas iskolát" a kolozsvári Magyar Szinház együttesének engedte át, első bemutatóul. A darabot nagy érdeklődés előzte meg, a népszerü és rokonszenves szerző személyére és eddigi sikereire való tekintettel.

Kétségtelenül érdekes és izgalmas téma a Magas iskoláé, amelyet egy tisztes asszonynak kellett végigjárnia, férjének különös szerencséje következtében. A férj, Bartha Gyula vasuti mühelytisztviselő, egy gróf és egy szakácsné, törvénytelen szerelmének gyümölcse, akit az a szerencse ér, hogy természetes apja halála előtt megesküszik anyjával, őt magát gyermekévé fogadja és vagyont, meg grófi rangot hagy reá. A szerény hivatalnok egy szép napon az élet magas szféráiba lendül, de nem tudja mit csináljon a dicsőséggel. Szeretne bejutni a cimének megfelelő társaságokba, de ezek mereven elzárkóznak a multja miatt előle.

Akad egy minden hájjal megkent ügyvédbojtár, a gróf jogtanácsosának segédje Straser, aki kétszáz pengő ellenében szállitja a szükséges „társadalom" egyes tagjait. Bartha feleségét rábeszéli, hogy álljon be egy grófhoz komornának és lesse el aszonyi ügyességgel és simulékonysággal a magas életet.

A nagy jelenetek, a darab ize és humora, finom szelleme, ott domborodik ki, a nagy estélyen, amit a parvenü ad a „Besieppelt" vendégek tiszteletére.

A szatirában, bünügyi izgalmakban, szerelmi intrikákkal átszőtt érdekes témáju darabot kitünő szereposztásban és játékban hozta ki a szinház Kádár Imre és a szerző rendezésében. Az öreg grófot Tóth Elek játszotta, bámulatos realitással, feleségét Váró Anny. Harmath Jolán, aki ezuttal mutatkozott be, a darab főszerepét adta, nagy rutinnal, tehetséges emberábrázolással. Az ügyvédjelöltet Tompa Béla alakitotta, azzal a kiapadhatatlan humorral, amely őt szinpadi megnyilatkozásában mindig jellemzi. Báró Záhyt Kovács György játszotta. Ez a sokoldalu müvész ebben a szerepében egészen kiválót nyujtott. A parvenü szerepét Balázs Samu játszotta, izesen. Az ujonnan szerződtetett színészek közül Bereng Béla mutatott feltünően jó formát az inas szerepében. Fenyves Alice kellemes organumával, bájos lényével egy csapásra meghóditotta a közönséget. Kisebb szerepekben Tompa Sándor, aki a parvenü inasát játszotta, Miklósy Margit és Hetényi voltak nagyon jók. Hegyi Lili, mint vendég lépett fel egy hercegnő szerepében. Jó karikaturát nyujtott és nagyon tetszett.

A közönség melegen ünnepelte a szerzőt és a szereplőket. *(h. s.)*

Gilgi: egy lány a sok közül. Meginditóbb, igazabb és maibb szerelmi regényt nem irtak még, mint Irmgard Keun Gilgije. Gilgiben magukra ismernek a mai lányok, akiknek mindegyike egy a sok közül. Irmgard Keunnak világszenzációt jelentő uj regénye az Athenaeum képpengős regénysorozatában jelent meg. Egyenként 3—400 oldal. Pompás kiállitásban, fehér papiron, diszes vászonkötésben, kötetenként 60 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj-Kolozsvár. Kérje a 35 kötetes sorozat prospektusát.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

SPORT

A Haggibbor közgyülése előtt

..**Cluj-Kolozsvár** október 9. (Az uj Kelet tud.) Vasárnap immár tizenegyedik közgyülést tartja Kolozsvár zsidó sport-egyesülete a Haggibbor, mely alkalommal számot fog adni arról, a küzdelmes és eredményekben gazdag müködésről, amelyet a legutóbbi közgyülés óta folytatott. A közgyülés előtt illetve ezzel kapcsolatosan a legfontosabb probléma az uj vezetőség megválasztása, amelyre a jövő évben az ifjuság nevelése szempontjából fontos, de nemes feladat vár. Ezenkivül a gazdasági kérdések egész sora vár megoldásra melyek együttvéve egy olyan vezetőség választását igényelik, amely fontos hivatásának tudatában önzetlenül és mindenkor készen állhat a zsidó sport szolgálatában.

Ezzel kapcsolatban, a Haggibbor a következő felhivást bocsátotta ki:

„A Haggibbor most lép 15-ik müködési évébe. Az elmult idő alatt bizonyságot tett arról, hogy egyik leghivatottabb szerve zsidóságunknak. Ifjuságunk nevelésében, egészségének kialakitásában, a zsidó fizikum egyenrangu ságának felmutatásában, valamint a többségi és kisebbségi együttesekkel mindenkor barátságos érintkezésben és nemes küzdelemben, hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Ennek ellenére szomoruan kell megállapitanunk, hogy zsidó társadalmunk — kivéve az első idők nemes felbuzdulását —, soha sem vette ki kellő mértékben részét ennek az érte és fiaiért dolgozó egyesületnek a támogatásában. Anyagiakban a legminimálisabban áldozta és a vezetéssel járó munka is csak néhány lelkes ember vállaira nehezedett.

Ennek a néhány dolgozónak és a csekély számu nemes áldozónak mindenek daczára sikerült elérnie hogy a „Haggibbor" egyik sikert a másik után érte el s anyagilag is fenn tudta tartani magát. Vivó, tenisz és pingpong szakosztályai országos viszonylatban is kiemelkedtek anyagi tekintetben pedig a Haggibbor Pálya Rt. telkének tehermentes megőrzésével erősen aktiv mérleget mutat.

Ilyen elismerésre méltó mult után a Haggibbornak nem szabad megállania, hanem tovább kell menetelnie hogy hivatását betöltse: nevelje ifjuságunkat olyan irányban hogy az élet minden zivatarában becsülettel megállja helét.

A Haggibbor legközelebbi feladata: felépiteni telkünkön sport és vikkendtelepünket, mert csakis ennek birtokában lehetséges mélyenszántó és az egész zsidóságra üdvös eredményt elérni. Megerősiteni futballszakosztályunkat mert ezáltal tudjuk a zsidó tömegeket legjobban magunkhoz láncolni. Előadássorozatban oktatni ifjuságunkat mert célunk a testi kultura ápolásával egyidejüleg az ifjuság morális, etikai érzékének ápolása is.

Ennek a célnak megvalósitása lesz a most megválasztandó uj vezetőség feladata.

A közgyülés előkészitőbizottsága szükségét látja fentieket a zsidó társadalom tudomására hozni és kéri különösen a megválasztandó uj vezetőségi tagokat hogy munkát és anyagiakat áldozzanak.

Csakis azok fogadjanak el tisztségeket akik átérzik ezen cél üdvös voltát akik a jobb jövő kialakitásában munkával és anyagi áldozattal részt kérnek maguknak akik a jövő generáció előtt felemelt fővel akarnak állni, hogy megtették emberi és zsidó kötelességüket. Akik a Haggibbor tagjai között, vagy annak vezetőségében helyet foglalnak, azok az ideálisták, a szebb jövőért önzetlenül áldozni tudók táborába jegyeztetik elő magukat! Félre az önző és passziv emberekkel! Kik együtt éreznek velünk eljönnek közgyülésünkre!

Közgyülést előkészitő bizottság

*

A Haggibbor közgyülése tehát október 14-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Haggibbor Calea Marchal Foch (volt Kossut Lajos ucca) 10. sz. alatti klubhelyiségében.

Arad: Hakoah—Juventus 4:2 (3:1). — ATE—Transylvania 1:0 (0:0). — Olimpia—Soimi 3:2 (2:2). — Egyetértés—Tricolor 4:1 (1:1).

..**Petorzsény:** Minerul—Parring 1:1 (0:0).

Módosult a román válogatott összeállitása

..**Bukarestből jelentik:** A vasárnapi mérkőzéseken mutatott formák alapján a lengyelek ellen kiálló román válogatott összeállitásában több változás történt. A csapat uj összeállitása a következő: Burdan, Chirolu—Albu, Deheleanu—Eisenberiser—Moravetz. Bindea Kovács—Ciolac—P. Valcov—Dobay. Tartalékok: Creteanu, Sucitulescu és Criza, akit mégis elvisznek Lembergbe. A csapat tartalékesatárát ma jelölik ki.

A Nemzeti Bajnokság állása

1. Ripensia	5	3	1	1	17	11	7
2. Romania	3	3	—	—	5	1	6
3. CFR	4	3	—	1	9	7	6
4. Kinizi	4	3	—	1	16	13	6
5. NAC	4	2	1	1	6	5	5
6. Crisana	5	2	1	2	12	11	5
7. Unir. Tricolor	5	2	1	2	12	12	4
8. Juventus	4	1	1	2	7	9	3
9. Gloria CFR	4	1	1	2	9	12	3
10. Universiatea	4	1	—	3	8	11	2
11. Venus	4	1	—	3	8	11	2
12. AMTE	4	—	1	3	4	12	1

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala és a kereskedelmi minisztérium megkezdte a tárgyalásokat az uj export-import-rendszer ügyében

Memorandummal fordulnak a kereskedelmi és ipari érdekeltségek a kormányhoz a kontingentálás ügyében. 30 milliós kölcsönt vett fel a kereskedelmi minisztérium az erdélyi petróleum-kutatásokra

Bucuresti-Bukarest, október 9. (Az Uj Kelet tud.) Az uj export és import rendszer megalkotása körül még mindig a legnagyobb bizonytalanság van.

Manolescu Strunga az uj kereskedelmi és iparügyi miniszter, *Leon* államtitkár segitségével hozzá fogott a végleges rendszer kidolgozásához.

Ma délelőtt a Banca Nationalanal értekezlet volt, amelyen Manolescu Strunga kereskedelmi miniszter, Leon alminiszter és a bank igazgatótanácsa vettek részt. Az értekezlet tárgyát a beviteli rendszer uj tervezete képezte.

A Banca Nationala kormányzóságának minden igyekezete odairányul, hogy az fenyegetővé vált devizakérdésben megoldást tudjanak találni. Az uj behozatali irányelvek, az import szabályozás kérdéseinek tárgyalásánál állandóan a devizarendszer kérdése van előtérban.

Dumitrescu, a jegybank kormányzója kijelentette, hogy a kormánynak és a Banca Nationalának mindent meg kell tennie, hogy a jegykibocsátóbank számára a megfelelő devizamennyiséget biztositani tudják.

A minisztérium foglalkozott egyuttal a szeptember 22-én lejáró kompenzációs engedélyk kérdésével is és ujból meghosszabbitotta a Banca Nationala által kibocsátott kompenzációs kiviteli engedélyek érvényét november 1-ig.

Manolescu Strunga miniszter elrendelte, hogy a kompenzációs kiviteli engedélyek, amelyek szeptember 20-ig szóltak érvényesek továbbra is, ha az exportőrök bebizonyitják, hogy a szóbanforgó időpontig az árut vagonokba rakták.

A Banca Nationalaban megkezdett beviteli rendszer kérdéséről folytatott tárgyalások után Manolescu Strunga és Leon az ipar és kereskedelmi minisztériumban ment, ahol folytatják a megbeszéléseket a kontingentálási rendszer módositására vonatkozólag. Manolescu Strunga miniszternek az a szándéke, hogy meghallgatja a kereskedelmi és ipari érdekképviseleteket a végleges döntés előtt.

A különböző kereskedelmi érdekeltségeket fel fogják hivni a kamarákon keresztül hogy terjesszenek elő memorandumot, melyben konkrét sérelmeiket ismerik a jelenlegi külkereskedelmi rendszerben és kivánságaikat a következő rendszerrel kapcsolatban.

Memorandumot fognak ujból benyujtani a minisztériumhoz a nagyiparosok, továbbá előterjesztik kérelmeiket a Sfatul Negustoresc, a gabonaexportőrök szervezete és a különböző exportőr és importőr egyesületek.

A minisztérium elé terjesztik kivánságaikat az állatexportőrök is.

A minisztérium miután a különböző érdekeltségek részéről megkapta a memorandumokat, bizottságokat fog kiküldeni, amely az összes érdekeltek, valamint a kormány és a Banca Nationala szempontjainak figyelembe vételével megalkotja az uj rendszert.

Manolescu Strunga miniszter a tárgyalásokkal egyidejüleg megbeszélést folytatott *Tatarescu* miniszterelnökkel és *Slăvescu* pénzügyminiszterrel az Erdélyben felfedezett petróleum vidékeken megkezdendő ásatások kérdésében.

A megbeszéléseken elhatározták, hogy a kormány 30 millió lej hitelt nyujt az iparügyi minisztériumnak Erdély különböző pontjain eszközlendő petróleumkutatásai és furási munkálatokra.

A minisztérium a 30 milliós kölcsönt már fel is vette ugy, hogy a kutfurási munkálatok rövidesen meg is kezdődnek.

Megjelent! Megjelent!

Rettenetes Adolf

tragikomikus éposza, illedelmes jambusokban, kellemetes rövidséggel, melyben megvagyon énekelve a braunaui mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra alsó fokától a kancellári székig.

Zsidóknak fölöttébb javallva irta:

Salamon László

Egyszerre fog sirni és nevetni rajta!

Azonnal rendelje meg az Uj Kelet könyvosztálya utján. Ára 20 lej és portó.

DAS SCHWARTZ-BUCH

Tatsachen und Dokumente Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ára 300 lej. Megrendelhető az UJ Kelet könyvosztályában

„Még a mai nemzedék életében négymillió zsidó telepedhetik le Palesztinában“ —

mondotta Ben Gurion Varsóban. Lezajlott a Hitachduth—Poalé Cion szocialista-cionista világszövetség központi nagygyülése. Martin Buber nagy beszédet tartott a németországi Hechaluc konferenciáján

Varsó, október 9. Dávid ben *Gurion,* a palesztinai cionista exekutivé politikai osztályának vezetője ujabb nyilatkozatot adott a lengyelországi sajtónak a cionizmus bel- és külpolitikai kérdéseiről. Ezalkalommal a palesztinai munkaviszonyokkal, a bevándorlással és arabokkal összefüggő problémákat érintette.

Zsidó vagy arab bevándorlás

— A Jisuv legnagyobb problémája, — nagyobb, mint a Legislative Concil alkotmányos kérdése — az eddigi zsidó munkapoziciók elvesztésének lehetősége az idegen munka előretörése folytán. Az ország azon gazdasági fejlődésével felemelkedik a kérdés: zsidó vagy arab bevándorlás? Pillanatnyilag Hanránból jövő olcsó arab munkaerők öntik el a falvakat. Kétségbeesetten, de nem remenytelenül folytatjuk a harcot eme jelenség ellen. Az exekutivé munkájának kilenctizedét az allijáért való harc szolgálatába állitja. Az allija maximális felfokozásért két szempont vezeti harcunkat: a galutbeli zsidónyomor egyhitése és az országban egy erőteljes politikai faktor teremtése. A pillanat kardinális politikai feladata, melytől a cionista mozgalom sorsa függ, a lehető legrövidebb időn belül egy félmillió emberből álló zsidó jisuvot teremteni Palesztinában. Az allijáért való sulyos harcban már eddig is elértünk valamit: hivatalos adatok szerint 1932 szeptemberétől 1933 szeptemberéig 20.800, 1933 szeptemberétől 1934 szeptemberéig 37 ezer zsidó vándorolt be Palesztinába. Ezzel azonban távolról sem meritettük még ki az ország befogadóképességét. Elegendő rámutatni arra, hogy három évvel ezelőtt, amikor Sir Arthur Wauchope főkormányzó átvette hivatalát, 300 certifikátot szavaztak meg egy félévre (az exekutivé ezret kért). Ha nem lép közbe előreláthatatlan, rendkivüli esemény, *továbbra is emelkedni fog a bevándorlás.*

— Tekintetbe kell venni azonban a bevándorlás árnyoldalait is. Egészségtelen állapot, hogy a mai bevándorlás főleg a városokba és a narancsültetvényekre megy. Megengedhetetlen dolog, hogy a zsidók Palesztinában ujra városi elemek legyenek. Nem szabad figyelmen kivül hagyni a spekuláció szerencsétlenségét sem. Erre vezethető vissza, hogy a prosperity ideje alatt mindössze 90 ezer dunammal növekedett a zsidó földbirtok az országban. Az a törekvés azonban, hogy egy nagyobb földtartalékot szerezzünk az országban, nemcsak, hogy nem szünt meg, de annál céltudatosabban halad előre.

Ezután az arabkérdésről beszélt Ben Gurion.

Az arabok és a zsidók találkozni fognak

— Hamis az a beállitás — mondotta — mintha a zsidó és az arab érdekek összeegyeztethetetlenek volnának. Nincsenek történelmi ellentétek eme érdekek között, sem politikai, sem gazdasági téren. Csak átmeneti érdekkülönbségek vannak. A zsidók számára Erec Jiszráél: minden. A palesztinai arabok viszont az arab népnek alig két százalékát teszik ki. A hatvan milliónyi arab nép egész Előázsiában és Északafrikában lakik. Ezen arab lakosság felszabadulásával és egyesülésével előbb vagy utóbb számolni kell. A zsidók egy nagy néppel fognak szemben állani, mely egész Palesztinát körülveszi. Nagy vonalakban az arab nemzeti mozgalom közös arab és zsidó érdekeket fog találni maga előtt és egymást fogják támogatni egészen messzemenően. Még a mai generáció életében négy millió zsidó letelepedését érhetjük meg Palesztinában. Azok, akik történelmi perspektivával tudják látni a fejlődést, kezdik megérteni, hogy az arab-zsidó konfliktus félreértéseken nyukszik. Az arabok táborában is egyre erősebb hangok hallhatók, melyek messzemenő megegyezést követelnek a zsidókkal.

— A cionizmusnak ma munkaképességre és teremtő erőre van szüksége. Ha sikerülni fog kiküszöbölni a kicsinyes viszálykodásokat és az összes erőket a cionizmusba mobilzálni, ugy tetteket fogunk teremteni, melyek megnyitják az országba vezető utat. Ezt ma a zsidó nép tudatába kell vésni. Az előttünk álló nagy lehetőségeket most ki kell használnunk, hogy 3—4 esztendőn belül olyan pozicióra tehessenek szert a zsidók Palesztinában, melyek megengedik egy olyan politikai nyelvezet használatát, mely erőiknek tudatából fakad.

A Hitachdut Poalé Cion konferenciája

Varsó, október 9. A napokban ült össze Varsóban a Hitachduth Poalé Cion szocialista-cionista világszövetség központi tanácsa 13 ország reprezentánsainak részvételével. Az értekezleten Ben Gurion is résztvesz. A szocialista cionista világszövetség központi irodájának vezetői, A. *Reiss* mérnök és dr. A. *Tartakower* a szociálista-cionista mozgalom fejlődéséről és szervezeti formáiról tartottak referátumot, melyet élénk vita követett. Megvitatták a galuti mozgalom és szervezetek problémáit, a lengyelországi és romániai Poalé Cion és Hitachduth eddig meg nem valósitott egyesülésének (Ichud) kérdését, továbbá a galuti cionista munkásmozgalom és a palesztinai munkáspárt viszonyának problémáit. Elhatározták, hogy szorosabb kapcsolatot teremtenek a palesztinai és a galuti mozgalom között.

A központi tanács harmadik ülésén David ben Gurion tartott referátumot a cionizmus politikai helyzetéről. Beszámolt a prágai kongresszuson megválasztott exekutivé politikai munkájáról, a palesztinai helyzetről és lehetőségekről, az arab-zsidó megegyezés kilátásairól és a szocialista-cionista mozgalom feladatairól a cionizmusban és az országépitésben. Részletesen analizálta a Palesztinában ható szociális erőket és rámutatott a Hitachduth Haikarim, a parasztgazdák szövetségének munkásellenes jellegére, mely sulyosan veszélyezteti a cionist tömegek törekvéseit a zsidó munka megszilárditására.

Dow *Hos* a palesztinai munkáspárt álláspontját szögezte le a szocialista-cionista mozgalommal és a palesztinai helyzettel szemben.

Martin Buber a chalucról

Berlin, október 9. A napokban tartotta meg országos értekezletét a németországi Hechaluc szervezet 200 delegátus részvételével. A konferencia ünnepélyes megnyitóján dr. Leó Beck berlini főrabbi a német zsidók birodalmi képviselete nevében üdvözölte a Hechalucot. „A Hechaluc — mondotta — azt az ifjuságot foglalja magában, mely az embereket kivezeti az életbe és azt az ifjusági erőt, mely egy ifju mün és egy ország épitésén dolgozik.“ Bruno *Woyda* a berlini zsidó hitközség nevében üdvözölte a Hechalucot. Az ünnepélyes megnyitó középpontjában Martin Buber előadása állott, melynek cime „A chaluc világa — nép, föld, munka“ volt.

— Az eredeti chaluc — mondotta Buber — az az ember, aki aktive azonositja magát a népfelszabaditással és az önfelszabaditással. A chaluc a nép, föld és munka szintézise. Ez a szociális szintézis a chalucban egy eleven társadalmi eszmére támaszkodik. Nem ő teremtette, eleven tett eszméje ez, mellyel szemben minden megformulázás igazságtalanság volna. Az egész ember megvalósitására irányuló ősi zsidó tendencia mai és jogosult kifejezése ez az eszme. A chaluc uj tipusa gyakorlati jelentőségének kinyilatkoztató hatása van és egyidejüleg lehetővé teszi a müt. A chaluc az az ember, aki többet dolgozik, mint amennyit dolgoznia kell. Ennek az embernek az eredete nem mai keletü. Ősi zsidó megvalósító törekvés hatott itt tipust-formálóan. Az ősi erőkkel való együvétartozás — anélkül, hogy tudatában volnának a velük való hitkapcsolatnak — jellemzi ezeket az embereket.

Végül ama hitének adott kifejezést Buber, hogy a hitetlen, vallástalan chalucnak nagy szerep jutott a vallási megujhódásban.

Royal Mozgóban
BOLERO

BOLERO
a legnagyobb sláger

BOLERO 1935
Tangó és szerelem

ODOL
SZÁJVIZ
tisztitja és frissiti száját, megóvja fogait a romlástól és megőrzi egészségét.

A német nácikat kizárták a brüsszeli antiszemita kongresszusról

Német propaganda-célokra akarták kihasználni a kongresszust, mire a más országokból való delegátusok a kongresszus elhagyására hivták fel a nácikat

Brüsszel, október 9. Megirta az Uj Kelet, hogy Brüsszelben világkongresszusra ültek össze az antiszemita szervezetek delegátusai. Legujabb jelentések szerint a brüsszeli kongresszuson éles ellentétek robbantak ki a német nemzeti szocialisták és a más országok delegátusai között. A kongesszus vezetőségének hivatalos kommünikéje szerint a nácik majorizáni akarták a kongresszust és azt németbarát politikai intézménnyé akarták formálni. Ehhez sem a kongresszus vezetősége, sem a többi delegátusok nem voltak hajlandók hozzájárulni. A konfliktus azzal végződött, hogy a vezetőség felszólitotta a nácikat, hogy hagyják el a kongresszust. A nácik nyomban el is hagyták a termet és visszautaztak Németországba.

Több mint 25 millió lejjel kárositotta meg az államot Dumitrescu tábornok

Október 17-én tárgyalja érdemben a vagyonellenőrzési bizottság a volt csendőrségi vezérfelügyelő ügyét

Bucuresti-Bukarest, október 9. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti tábla mellett működő vagyonellenőrzési bizottság tegnap folytatta Dumitrescu tábornok, volt csendőrségi vezérfelügyelő ügyének tárgyalását. Mindenekelőtt is megállapitották, hogy Paul Goma közigazgatási vezérfelügyelő és Bendescu tábornoknak az üggyel kapcsolatosan elkészitett és a belügyminisztérium, illetőleg a hadügyminisztérium elé terjesztett jelentések még nem jutottak el a vagyonellenőrzési bizottsághoz. A két felügyelő — az Universul szerint — megállapitotta, hogy Dumitrescu tábornok működése alatt hatalmas visszaélések történtek a csendőrség parancsnokságánál, amelyeknek következtében az állam több, mint 25 millió lejes kárt szenvedett. Javasolták ugyanakkor, hogy Dumitrescu tábornokkal az élén az összes bünösök ellen vizsgálatot inditsanak.

Constantinescu tábornok, az egyik feljelentő, valamint Răsuceanu ügyvéd, a hadügyminisztérium képviselője kijelentették, hogy nem reflektálnak a két felügyelő jelentésére és kérték, hogy a tárgyalást tartsák meg, mert ellenkező esetben ki tudja, meddig huzódhatik el a vétségek szankcionálása. Stefan Florescu, a másik feljelentő, csak abban az esetben hajlandó eltekinteni a két jelentés bekérésétől, ha a rendelkezésre álló anyag elegendő volna Dumitrescu tábornok bünösségének megállapitásához. A bizottság végül ugy dönt, hogy a dossziét a két jelentéssel kiegésziti és október 17-én megkezdi az ügy érdemleges tárgyalását.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. G., Satumare. Kérdésére lapunk október 7-én megjelent számában részletes cikkben válaszoltunk.

W. I., Királyháza. Megpróbáljuk elintézni.

HIDETES AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Harc a palesztinai zsidó pozicióért

Néhány nappal ezelőtt e lap hasábjain is világot látott az a beszámoló, amelyet Frumkin, a Hisztadruth sajtókonferenciáján tartott és amelyen keresztül Erdély zsidó közvéleménye is betekintést nyerhetett az erec jisuv égető kérdéseibe és azokba a problémákba, amelyek a fejlődő palesztinai gazdaság homlokterében állnak. Ezen beszámoló szürke számai, az aritmetika eme unalomig uniformizált figurái, itt, mondhatnám, nemcsak szint de hangulatot is kelthettek, hol bizató, hol meg elkeserető hatást váltva ki az olvasóból.

A fejlődés, az építés számainak összege szintén fantasztikusan hat, olyannyira, hogy maga Frumkin tartotta szükségesnek megjegyezni, hogy ezen beszámolót a külföld nemzetgazdászai talán mesének fogják tartani de mindezek mögött, mint egy az effektust kiemelni szándékozó háttérként, ott huzódnak meg a beszámoló sötét árnyvonalai.

Építünk, fejlődünk, tréfákra ösztönző zsonglőrösködéssel büvöljük el a figyelőt, de ugyanakkor fontos pozíciók maradnak üresen, már megszerzett pontokat önkéntesen adunk fel. Frumkin csak keveset beszélt az államaparátusban elfoglalt szerepünkről, de már maga az, ami ebből a kevésből kitünt sulyosan gondokozó volt. Hatvan százalékkal veszünk részt az állami szervek fenntartásában és csak parányi, százalékban ki nem fejezhető, részük van ténylegesen bene. Frumkin a végrehajtó hatalomhoz apellált, de azt hiszem ez egyszer elteveszteite a cimzést, mert a hiba most kivételesen, inkább a mi részünkön van. Lehet, hogy az államhatalom nem kezel bennünket a nekünk kijáró jóindulattal, tagadhatatlan, hogy csak örökös harc és intervenció eredményeként tudjuk természetes jogainkat megszerezni, de ne felejtsük el — és itt az apellátumot magunkhoz kell intéznünk —, hogy mi még azon pozíciókat is feladtuk, amelyek birtokába jutottunk.

Itt van például a palesztinai rendőrség Nem tagadom, nehéz kérdés. Külön mentalitást igényel, éppen olyat, amely mind azzal ellenkezik, amelyre ami chalucainkat nevelik. Kétségtelen, hogy ebben a szolgálat'an nyilvánvalóan egy bizonyos osztály s egy bizonyos rendszer szekerének a rudját huzzák azok, akik belépnek de nincs mit tennünk, nem kerülhetjük el. Ez is egyik szála annak a bonyolult társadalmi szövedéknek, amelynek minden rétegét el kell foglalnunk, éppen a magunk jól felfogott érdekében. Strategiai ,nemzeti és —last but not least — osztályérdekből.

Előttünk fekszik egy statisztikai tábla, amely szerint a zsidók részvétele a palesztinai rendőrségben nemcsak, hogy nem növekedett a lakosság számának emelkedésével arányosan, hanem ijesztő mértékben csökkent. Amig az arab rendőrlegénység száma 132 emberrel növekedett, addig 18 zsidó rendőr hagyta el az állami szolgálatot. Itt nem az államhatalom a hibás, metr éppen ezen táblázatból tünik ki, hogy amig a szolgálatból elbocsátott rendőrök száma arabrészről 60 százalék, addig zsidórészről csak 13 százalékot tesz ki, mig önkéntesen 84 százaléktávozott. A rendőrség igyekszik a megürült helyeket zsidókkal betölteni és azon van, hogy az ujonnan létesitett rendőrállomásokat a jisuv zsidó pontjain zsidókkal töltesse be, de ezen igyekvse a zsidó legénység létszámának állandó csökkenése miatt kudarcot vall. Igy tanui vagyunk azon, nem éppen megörvendeztető jelenségnek, hogy a zsidó falvak rendőrposztjain arab rendőr teljesit szolgálatot.

Gondolkozhatik a rendőrség lényegéről és szerepéről világnézete szerint ki, ahogy akar, de annyi tény, hogy akár zavargások akár demontsrációk, vagy sztrájkok esetén, mindenkor több megértést tanusitottak és ha nem is részrehajlással, de jóakaratu semlegességükkel mindenkor óriási előnyt jelent a számunkra, ha a „mieink" teljesitenek szolgálatot.

Mi, akik nem Palesztinában élünk, igen jól tudjuk — személyi tapasztalataink emlékeztető tanitásainak eredményeként — hogy milyen illuzórikus minden magasabbról jövő óvintézkedés ha a rendőrség egy kicsit elkésik és általában hogy mennyi mulik mindennemü rendelkezés jellegén azon, hogy milyen beállitottságu az a — még olyan alacsonyrangu — szerv, amelyik végrehajtja.

A most dühöngő turistahajsza elég ekvivalóans példáját szolgáltatja annak, hogy mit jelent számunkra, ha rosszindulatu, ellenünk hangolt, félrevezetett emberrel állunk szemben. Sok békés kiránduló töltötti rendőrszobában a más programnak szentelt napját, azért, mert valamelyik tulbuzgó arab rendőr turistának nézte és valószinüleg igen sok hauráni köszönheti annak akadálymentes „bevándorlását", hogy őt ugyanaz a buzgó rendőrlegény benszülöttnek „nézte".

Akarva, nem akarva foglalkoznuk kell ezzel a kérdéssel, félreértve minden verziónkat, amelyel ezen államszervvel szemben viseltetünk. Elsősorban tudnunk kell tehát, hogy miért hagyják el a zsidók a rendőrséget olyan tömegesen. Az ok —mint mindenkor — gazdasági. Az állam éhbérszisztémája. A zsidó rendőr nem élhet alcsonyabb kulturnivón, sem rosszabb életkörülmények között, mint egy tanulatlan munkás, viszont az államhatalom nem hajlandó neki amaz életnivójának lehetőségeit nyujtani.

Az arab rendőr ugyanazzal a fizetéssel jóval felette áll az arab munkásnak és természetes hogy az államhatalom nem hajlandó egy zsidó rendőrnek, ugyanazért a teljesitményért, többet fizetni, amit kivánni méltánytalan is volna. Amig tehát az arab számára a rendőrség kebelébe való belépés előrehaladás és javult életfeltételt jelent, addig a zsidó számára, különösen a mostani javultabb bérviszonyok mellett, az életszinvonal süllyedését jeletni. Nem csodálatos tehát, hogy még azok is, akik a rendőrség kebelében voltak és ott rangot és stagetet értek el, hátat forditanak a munkapiacon kinálkozó előnyösebb feltételek láttán. Ami azonban megérthető és megmagyarázható, nem feltétlenül megengedett és igy jóllehet, megértjük a palesztinai zsidó rendőrlegénység állásfoglalását, de nem mehettünk el tétlenül ama körülmény mellett sem, hogy oly módon rövidesen teljesen kiesik a kezünkből az államépület eme fontos pozíciója.

Meg kell tehát tennünk minden tehetőt, annál is inkább, mert a helyzet megmentése életkérdés és mert mód van ra, hogy meg is tehessük a szükségest. A palesztinai életben már ugy is hozzá szoktunk ahhoz, hogy amit az állam a nevelés, az egészségügy és egyéb téren nem tett meg, azt nekünk kellett pótolni és ez lesz a feladatunk a jelen esetben is.

Az állam nem fizethet többet a zsidónak, mint az arabnak, jól van, elfogadjuk. De akkor nekünk kell ezt a fizetést megpótolnunk — természetesen. A Jewish Agencynek, az Alapoknak földt és házépitési lehetőséget kell nyujtani minden olyan rendőr számára, aki a rendőrség kebelében marad és arra az időre, amig ott teljesi szolgálatot. Mentesitenünk kell ezeket az embereket a magas házbér és a drága élet gondjainak terhétől, hogy ezáltal egyrészt honoráljuk azt a szolgálatot, amelyet a jisuvnak tesznek másrészt, hogy őket is arra az életnivóra emeljük, amelyel munkástársaik kiviv. tak maguknak.

Nem mondhatunk le arról hogy az államaparátusban a bennünket számszerint megillető mértékben részt ne vegyünk, nem harcolhatunk az életnivó feljavitásáért addig, mig belül nem vagyunk és viszont nem kivánhatjuk a társadalom egyik rétegéből sem hogy éppen ő legyen az, amely egy fontos pozició betöltése mellett a legrosszabb élet körülmények között él.

Berkes Dávid.

Bukarestben látogassa meg a GALERIES LAFAYETTE-áruházat, melyben megtalálja a legutolsó párizsi nőidivat, valamint a legujabb uridivat minden cikkét.

SZINHÁZ·FILM MÜVÉSZET

A Magas iskola bomba-sikere

Teljesen zsufolt ház teljesen megelégedett közönség tényleg világsiker a tegnapesti premier eredménye.

Felvonások végén Indig Ottót, az ildusztris szerzőt számtalanszor hivták függöny elé a szereplőkkel együtt.

Rmek előadás, kitünő rendezés, nagyszerü szereplők az eszközei annak, hogy az Indig Ottó uj vigjátéka hamarosan elkerüljön a világ nagyvárosianak szinpadjaira.

Vadvirág Gábor Mara szubrett, Jenei János bonviván és dr. Adorján András zeneszerző-karnagy bemutatkozásával. Premier pénteken este Solymosán Magda fellépt'ével.

Sárga liliom első mérsékelt helyáras előadása szombat d. u. 4 órakor.

Hófehérke és a hét törpe olcsó helyárakkal vasárnap délelőtt

Gyermekek mindnyájan ott legyetek vasárnap délelőtt a Magyar Szinházban. Nektek fogják eljászani a szinészek a Hófehérke és hét törpe csodás meséjét.

HETI MÜSOR:

Kedden este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó uj vigjátékának világpremierje, a szerző személyes jelenlétében. Harmath Jolán és Váró Annie bemutatkozása. Premierbérlet 3. szám.

Szerdán este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó vigjátéka a premier szereposztásában.

Csütörtök este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó vigjátéka a premier szereposztásában.

Péntek este fél 9-kor: VADVIRÁG. Andai Ernő—Harmath Imre és Eisemann Mihály operettje. A budapesti szinpadokon 150 előadást megért világsikerü operett Solymosán Magda felléptével. Gábor Mara szubrett, Jenei J. János énekes bonviván, dr. Adorján András karnagy bemutatkozása. Premierbérlet 4. szám.

Szombat d. u. 4-kor: SÁRGA LILIOM. (Teljesen a premier előadásában. Mérsékelt helyárakkal.)

Szombaton este 9-kor: VADVIRÁG. Operett 2-odszor.)

Szombat éjjel egynegyed 12-kor: HÖLGYEIM ELÉG VOLT. (Éjféli előadás. Csak felnőtteknek. A kacagás netovábbja! Rendes helyárak!

Vasárnap d. e. 11-kor: HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE. (Nagy gyermekelőadás zenével, énekkel, táncokkal. Olcsó helyárak. Legdrágább jegy 23 lej illetékkel együtt.)

Vasárnap d. u. 3-kor: JÁNOS VITÉZ. (Mérsékelt helyárakkal. A kalotaszegiek fellépésével. Teljesen az előző előadások szerint.)

Vasárnap 6-kor: VADVIRÁG. (Operettujdonság 3-adszor.)

Vasárnap este 9-kor: JÁNOS VITÉZ. (Rendes helyárakkal.) Teljesen az előző előadások szerint.)

Hétfő fél 9-kor: VADVIRÁG. (Operettujdonság 4-edszer.)

A ROMÁN OPERA MÜSORA:

Szerda, okt. 10: A bojár vétke; Az utszéli csárda.

Péntek, okt. 12: Fât Frumos.

Szombat, okt. 13 d. u. iskolai matiné: Aida.

Vasárnap, okt. 14 d. u. matiné: Rigoletto.

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma, szerdán nagy premier világsláger: Bolero. Izgalmas cselekményü film, gyönyörü tánc- és dalbetétekkel. Tango Bolero 1935. Fősz.: Georg Raft és Carole Lombard. Számozott helyek. Előadások kezdete 3, 5, 7, 9 órakor. Legfrissebb 400 méteres Paramount journal és szines trükkfilm.

ÉPITŐMUNKÁS-MOZGÓ MÜSORA:

Szerdán fél 8 és 9 órakor: I. Még nat óra az élet. II. Asszonysoors, vagy Az anyai sziv.

A meghóditott élet. Lelkes, szenvedélyes és fantaszta embereket rajzol Virgilio Brocchi, ez a lelkes, szenvedélyes iró, akik félig szentek és félig őrültek, de törhetetlenül mennek a maguk hitének lobogója alatt. Virgilio Brocchit a legmagasabb idealizmus, a legnemesebb humanizmus füti: e tekintetben Barbusse-el vetekedik. A Meghóditott élet (Il Posto el Mondo) Brocchi remek regénye, Komor Zoltán kitünő forditásában, remek fehér papiron, Athenaeum kiadásban, 330 oldalon, egészvászonkötésben 90 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj-Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-ujdonságok jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betüvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések dija előre fizetendő. Jeligés levelet csak ugy továbbitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Vasut közelében 2 szoba, konyha, fürdőszoba komfortos, olcsón kiadó. Str. Bucovina 16.

Mindenes zsidó asszony bejárónőnek is elmenne szerény fizetéssel. Csakis Clujon. Érdeklődni **Szorgalmas** jeligére.

Egy vagy 2 diákleány lakást, esetleg teljes ellátást kaphat fürdőszoba használattal. Érdeklődni Dávid Ferenc u. 10.

Calea Regele Ferdinand 82. napos **háromszoba** konyhás, fürdőszobás első emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezni Léb uréknál az udvaron vagy ügyvédi iroda Str. Vlahuta 3., földsz. 4.

Benősülhet intelligens román, német magyar levelező, lehetőleg 30—40 éves izr. Pályázzanak Fuchs Satumare, Tepes Voda 45.

Impotenciáknál, sexuális zavaroknál azonnali segitség. „Laboratórium" Brasov, Bratianu 64. Válaszbélyeget kérek.

Erdélyben müködő, kis helységeket is látogató **utazó** mellékjövedelemre tehet szert. Irásbeli ajánlatot: Fischer Cluj, Enescu 15.

16 éve megyeszékhelyen jól menő **fogászati** müteremhez **fogorvostárs** keresteti. Ajánlatokat „Fogorvostárs" jeligére a kiadóhivatal továbbit.

Románul tanitok biztos sikerrel és középiskolásokat mindenben korrep tálok Cim a kiadóban.

Calea Regele Ferdinand 82. alatt uccai **négyszoba** konyhás, fürdőszobás, napos első emeleti lakás nov. 1-re kiadó. Értekezni Léb uréknál az udvaron vagy ügyvédi iroda Str. Vlahuta 3., földsz. 4.

Előnyomtatás a legujabb minták szerint fehérnemuüvarrás, kézi és géphimzés, csipkebevarrás, függöny, ágyteritő összeállitás montirozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalónjában Cluj, Str. Baritiu 16.

Megnyilt az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizlésesebb kivitelü tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apr ósüteményeket **eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkre** és egyéb alkalmakra a legizlésesebb kivitelben, **a legjutányosabb árban** készitek. **Adler, Str.** Londrei 19.

HIREK

— **A király az ősz folyamán beutazza Beszarábiát.** Bukarestből jelentik: A lapok közlik, hogy a király az ősz folyamán meg fogja látogatni Beszarábia több városát.

— **Novemberben ül össze Bukarestben az országos orvoskongresszus.** Bukarestből jelentik: Az országos orvosszövetség november 4 és 5-én tartja ezévi kongresszusát Bukarestben.

— **Töreky a Kuria másodelnöke lett.** Budapestről jelentik: Töreky Géza budapesti törvényszéki tanácselnök, aki több államellenes izgatási perben, köztük a Sallai és Fürst ellen hozott halálos itélettel hirhedtté tette magát, budapesti jelentés szerint a magyar királyi Kuria másodelnöke lett.

— **Nyomora miatt öngyilkos lett egy temesvári ügyvéd.** Temesvárról jelentik: Temesvári ügyvédi körökben nagy megdöbbenést váltott ki az a hir, hogy dr. Domokos Ferenc, valamikor jómódu temesvári ügyvéd, felakasztotta magát és meghalt. Dr. Domokos egyike volt Temesvár legismertebb ügyvédeinek. Jólmenő irodája volt és boldog családi életet élt. Az utóbbi években azonban mind kevesebb és kevesebb ügyfél kereste fel irodáját, ugyhogy a nemrégen még jómódu ügyvéd anyagi zavarokkal küzdött. Öngyilkossága előtt néhány órával még a Lloyd-kávéházban ült legjobb barátjával, reggel pedig felakasztva találták meg lakásán. Két levelet hagyott hátra. Az egyiket a rendőrséghez, a másikat öccséhez intézte. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt és egy ügyvédet töröltek a temesvári ügyvédek névsorából.

— **Tömegkivégzések lesznek Bulgáriában.** Szófiából jelentik: Az államvédelmi birságok a legutóbbi időben több mint 50 halálos itéletet hoztak kommunisták ügyében. Az itéletek jogerősek, ugyhogy nemsokára megkezdődnek a kivégzések.

— Aranyérnél és az ezzel járó béldugulás, végbélberepedés, kelés, terhes vizelési inger, májduzzadtság, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József" keserüviz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez.

— **A Zsidó Nemzeti Szövetség Főiskolás Csoportja Bné Jiszráél** egyesületünk működésének ujraelvétele előtt felkérünk minden cionista egyetemi hallgatót, hogy fontos kérdések megbeszélése végett f. hó 15-ig jelentkezzenek a Zs. N. Sz. helyiségében (Filipescu 1.) naponta 12—1-ig és 7—8-ig. A vezetőség.

— **Felmentette a szatmári törvényszék a tizenkét árdrágitással vádolt negresti kereskedőt.** Szatmárról jelentik: Még márciusban történt hogy Negresti község két járásbirója, Avarescu és Munteanu csendőri segédlettel végigjárák a község kereskedőit és ellenőrizték a községben kifüggesztendő árjegyzéket. Az ellenőrzés eredményeképpen megállapitották, hogy tizenkét kereskedő üzletében egyáltalán nem volt árjegyzék kifüggesztve. A két járásbiró emiatt a kereskedők ügyét jegyzőkönyvbe foglalta és ellenük a spekulatörvény alapján eljárást inditott. A negresti járásbiróág három nap leforgása alatt döntött is az ügyben, amennyiben a 17 kereskedőt egyenként 5—10 ezer lej pénzbüntetésre és 3—15 napig terjedő ezárásra itélte. A drákói szigoruságu itélettel sujtott kereskedők nem nyugodtak bele a negresti biróság döntésébe harem fellebbezéssel éltek. A maj tárgyláson Zaciu Felican és Gyene Pál védők azzal érvettek hogy a spekulatörvények csak a maximált árukra vonatkoznak. Miután Negrestiben az árak nem voltak maximálva igy nem is követhettek el büncselekményt. A biróság a fellebbezésnek helyt adott miután Negrestibe valóban nem voltak az árak maximálva igy nem votak kötelesek az árjegyzéket kifüggeszteni. A biróság elrendelte az elitélt kereskedők pénzének visszaadását.

A lázadó szüz. Dr. Gramantik Erzsébet orvosnőnek, ennek a szép, okos és látnoki erejü lánynak élete, küzdelme emberrel, élőkkel és holtakkal, jó és rossz erőkkel, lélekkel és anyaggal és szerelemmel. Méltó záróköve az „Isten országa felé" és a „Meztelen ember" hatalmas trilógiának. Földi Mihály szenzációs uj regénye az Athenaeum 60 lejes sorozatában jelent meg, 370 oldal, fehér papiron, egész vászon kötésben. Kapható minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje a 35 kötetes sorozat teljes jegyzékét.

— **Elena őfelsége érdeklődik a romániai nőmozgalmak iránt.** Bukarestből jelentik: A királyi udvar hozzájárulásával Ella Negruzzi asszony, ismert ügyvédnő audiencián jelent meg a Firenzében tartózkodó Elena őfelsége előtt és részletesen beszámolt a romániai nőmozgalmakról. Elena őfelsége behatóan érdeklődött a romániai állapotok felől, különös tekintettel a női kérdésekre.

— **Csehszlovákiában nem hiszik, hogy Barthounak sikerüni fog megnyerni Mussolinit.** Prágából jelentik: Politikai körökben nem hiszik, hogy Barthounak sikerülni fog megnyernie Mussolinit Benes politikájának. Egyidejü londoni jelentés szerint Mussolininak Gömböshöz intézett táviratát ugy tekintik, mint annak megakadályozására irányuló kisérletet, hogy Magyarország csatlakozzék a német-lengyel akcióhoz.

— **Braziliában is mozgolódnak a nácik.** Londonból jelentik: A braziliai San Paolóban nemzeti szocialisták tüntető gyülést tartottak, amelyen 12 ezer nemzeti szocialista vett részt. A gyülés szónokai a fegyveres önvédelem állapotát proklamálták abból az alkalomból, hogy egy nemzeti szocialistát politikai ellenfelének golyója halálra sebzett. A gyülés tartama alatt kommunista tüz alá vették a résztvevőket. Négy személy meghalt és 38 megsebesült. A kivezényelt karhatalom félórás harc után szétszórta a kommunistákat.

— **Knox, a saarvidéki kormányzó a lapok betiltásával fenyegetőzik.** Berlinből jelentik: Knox, a saarvidéki kormányzótanács elnöke figyelmeztető iratot juttatott el a lapokhoz, amelyben közli, hogy amennyiben továbbra is közölni fogják a Népszövetséghez sorozatosan eljuttatott panasz-memorandumokat, kénytelen lesz a betiltás eszközéhez nyulni.

— **Eljegyzés.** Elefánt Lilli Satumare és Farkas Ármin Sibiu jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Salzburgban ujra halálra itéltek egy nemzeti szocialistát.** Bécsből jelentik: A salzburgi törvényszék halálra itélte Christian Straubinger nemzeti szocialistát, mert robbanóanyagokat rejtegetett. Az elitélt fellebbezett.

— **Ha van gyomorbajod** s nehéz emésztésed, próbáld meg csak egyszer az Igmándi-vizet.

— **B. Beer Olga operaénekesnő estélye az Ujságirókubban.** B. Beer Olga operaénekesnő tartja meg csütörtökön ária- és dalestélyét az Ujságiróklubban. A rádiózók régi és kedvenc ismerősükként fogják üdvözölni az Ujságiróklub dobogóján a gyönyörühangu énekesnőt, aki a budapesti studióban két heti időközökben énekel. Többször énekelt nagy sikerrel a budapesti filharmónikusokkal és azonkivül külföldön tartott számos hangversenye tette zenei körökben jóhangzásuvá nevét.

Románul beszélő

önálló kiszolgáló segédet és egy posztós utazót

felvesz: Deutsch posztóáruház, ORADEA

— **A „Nemibetegségek és a házasság"** népszerü orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József bőrgyógyász-urológusnál Târgu-Mures, Calarasilor 14. Ára 15 lej.

— **Svájci hirek.** Bernből jelentik: Svájc behozatala szeptemberben 114.2, kivitele 75.6 millió svájci frank értékü volt. Az első kilenc hónap külkereskedelmi deficitje ez évben 446.2, a mult évben pedig 537.3 millió svájci frank volt. — A svájci jegybank aranytartaléka a mult hét folyamán ujabb 13.5 milliós frank értékü arannyal 1821.6 millió frank értéküre emelkedett. A bankjegyek fedezete Svájcban jelenleg 93.73 százalékos.

—**A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület** 11-én, csütörtökön este pontosan 9 órakor tartja 64. rendes tudományos szakülését. A szakülésnek, mely az 1934—35. év megnyitója is, a következő a programja: 1. Dr. Mátyás Mátyás: A gyomor- és bélperistaltika viselkedése mütétek után. 2. Dr. Elekes Miklós: A sclerosis multiplex tünettanának reviziója. 3. Dr. Pártos Ervin: A fibromyoma uteriről.

— **Fogarason letartóztatták a Facla lerombolásának harmadik tettesét.** Bukarestből jelentik: A Facla cimü lap elleni támadással kapcsolatban a fogarasi rendőrség letartóztatta Pajescu cuzista ifjut, aki ottartózkodott. Emiliant, a letartóztatott ügyvédet tegnap őrizet alatt Suceavara kisérték, mert az ottani ügyészség kihallgatását kérte egy másik ügyben. A kihallgatás után visszahozzák a II. hadtest ügyészségéhez.

— **Orvosi hir.** Prof. dr. Veress Ferenc haza érkezett és rendeléseit bőr- és nemibetegek, valamint urológiai és kozmetikai betegeknek ujból megkezdte. Rendel 10-től fél 2-ig és délután 4-től 6-ig Str. Iorga (Jókai u.) 5. sz. alatt.

— **Agy- és szivérelmeszesedésben szenvedőknek** megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe természetes „Ferenc József" keserüviz azáltal, hogy a tápcsatorna tartalmát kiméletesen levezeti és az emésztőrendszer mükodését biztosan elősegiti.

— **A winnipegi gabonatőzsde tanácsa az árhullámzás enyhitéséért.** Londonból jelentik: A winnipegi gabonatőzsde tanácsa az árhullámzás enyhitése érdekében kimondotta, hogy a tőzsdenyitáskor legfeljebb egynyolcad cent differencia lehet a zárlati árfolyam és a kereslet és kinálat alapján kialakuló uj nyitási árfolyam között.

A NÉMET FOGORVOSNÁL.

A fogorvos felesége: Mi az! ma sem volt egy páciensed sem?

A fogorvos: Nem, egyetlen egy sem.

A feleség: Mi lehet az oka?

A fogorvos: Nagyon egyszerü: A közönség egy részének maguk a nácik ütötték ki fogaikat; a másik része pedig munkanélküli: nincs szüksége fogakra; mig a harmadik része!!! Az nem meri kinyitni a száját, még a fogorvos előtt sem.

Életmentő harisnyák

Két amerikai életét mentette meg... egy pár selyemharisnya

A fenti cim alatt kaptuk autentikus helyről a következő tragikomikus történetet:

Két fiatal amerikai egy pár selyemharisnyának köszönheti életét. Dr. Hopkins és Brandshaw illinois-i fiatalemberek csónakkirándulásra mentek a Budashsee-re. Szerencsétlenségükre a csónak egy adott pillanatban felfordult. A fiatal kirándulók a vizbe

fulladtak volna, ha nem veszi észre balesetüket a partról egy fiatal lány, Miss Folkard, aki azonnal segitségükre indult egy csónakon. Mikor a hajótörötteket közelébe ért, levetette harisnyáit, összekötötte őket és az rögtönzött kötéllel sikerült behuznia csónakjába a hajótörötteket, akik igazán a legutolsó pillanatban kapták a segitséget.

Az életmentő harisnyáknak ez a csodálatos tartóssága heves vitákra adott alkalmat és azok során megállapitást nyert, hogy a harisnyák selyemből készültek, élénk bizonyságául annak, hogy csak a valódi ***selyem az igazi selyem****, továbbá, hogy ezek a valódi selyemből készült harisnyák finomságukon kivül rendkivüli tartóssággal is rendelkeznek.*

Meg kell itt emlitenünk, hogy ilyen valódi selyemből való elegáns, finom és tartós harisnyák már készülnek nálunk az országban is egy gyárban, amelyről bővebb részleteket lapunk legközelebbi számában fogunk közölni.

— **Véres bicskapárbaj Bukarest külvárosában.** Bukarestből jelentik: Nicolae Vrabet és Marin Tanasoiu nevü egyének a Str. Motiloron egy mulatság után összevesztek. Vrabet kést rántott és agyonszurta társát. A gyilkost letartóztatták.

— **Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség dévai helyiscoportja** mult hó 23.án, vasárnap tartotta meg nagy érdeklődés mellett tisztujitó közgyülését. A választás során 84 szavazatot adtak le és a következők lettek a választmány tagjai: Gál Béla, dr. Weinmann Vilmos, dr. Schächter László, Gál Ármin, Kasztner Miklós, dr. Lőrincz Jenő, Lőwy Hermann, dr. Laufer Andor, Nuszbaum Miklós, Hirsch László, Rapaport Jánosné, dr. Szegő Ernő, Sendrovist Simon, Rapaport János, Rapaport Kálmán, Kasztner Izidor, Mahler Ignácné, Schneweisz Hermann, Naftali Mihály, Fischer Sándor, Diamantstein Jakab, Lengyel Ákos, özv. Erős Aladárné, Breier Emil, Blum Zsigmondné, Izsák Ármin, Afterguth József, Gergely Gézáné, Grün Albert, Káhán Vilmosné. Az uj választmány a f. hó 14-én megtartandó közgyülésen, amikor a régi választmány és vezetőség beszámolót fog tartani s helyét az ujonnan megválasztottaknak adja át, fogja a maga köréből az elnökségét megválasztani.

— **Sztrájkzavargás Tokióban.** Londonból jelentik: Tokióban a közuti közlekedés alkalmazottainak sztrájkja közben összeütközések voltak a karhatalom és a kocsiszineket megszállva tartó sztrájkolók között. Számos letartóztatás történt. A sztrájkolók azon kisérlete, hogy az ipari munkásságot szimpátiasztrájkra birják, meghiusult.

— **Vasárnap nyilik meg Glasner főrabbi jesivája.** Mint megirta az Uj Kelet a Szinaj-egyesület akciót inditott egy menzával egybe kapcsolt jesiva fenntartására. A zsidó társadalom, a helyi intézmények az ortodox hitközséggel az élén, nemes megértést tanusitott az akcióval szemben, mely lehetővé tette a nagyjelentőségü intézmény megteremtését. A jesiva mellett menza létesült, mely egyelőre huszonöt növendéknek nyujt ellátást Az anyagi eszközök növelésével remélik, hogy sikerülni fog kibőviteni a menza kereteit. Egy internátus létesitését is tervbe vették, mely a jesiva-növendékek lakáskérdését lesz hivatva megoldani. Addig is lakbérsegélyben részesülnek a növendékek. A jesiva és intézményei iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg ugy Kolozsváron, mint Erdély többi helységeiben. A jesivát folyó hó 14-én délután fél ötkor a Dávid Ferenc uccai Ohel Mose templomban fogják megnyitni ünnepélyes keretek között. Glasner Akiba főrabbi fog avató beszédet tartani, majd megkezdődik a rendes tanulás.

Aki a szerelmet kitalálta. Az uj olasz irói gárda kitünő müvekkel gazdagitotta a világirodalmat. Quido da Verona, a legjobbak élén áll, ő már ugyszólván az uj irodalom klasszikusa. „Aki a szerelmet kitalálta" cimü regénye forró légkörü, pergő, robogó cselekményü, magávalragadó regény, amely Honti Rezső kitünő forditásában és az Athenaeum kiadásában jelent meg és 360 oldalon egész vászonkötésben 90 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban, vagy Lepagenál Cluj-Kolozsvár. Kérje az Athenaeum ujdonságok jegyzékét.

Babits Mihály:

Az európai irodalom története

380 oldal vászonkötés **144** lei

LEPAGE -nál Cluj

UJ KELET Legujabb hirek

Megegyezés történt Szinajában?

Kormánykörök szerint Titulescu és alminisztere ma leteszik az esküt

Irásos megegyezés fogja megállapitani a jövőre nézve a miniszterelnöknek a külpolitikában vihető szerepét és hatáskörét

Titulescu nyilatkozata a revizióról

Bucuresti-Bukarest, október 9. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai élet, a jelek szerint, Tatarescu miniszterelnök és Titulescu várható megegyezésével nyugvópontra jut. A szinajai tárgyalásokat az egész politikai világ érthetően nagy érdeklődéssel kiséri, mert az esetleges megegyezéstől nemcsak Románia eddigi külpolitikájának folytonossága, hanem javarészt a liberális kormány sorsa is függ. Bár a kormány fel volt készülve Titulescu visszautasító magatartására is. (Ebben az esetben Viktor Antonescu lett volna a külügyminiszter, mig helyébe az igazságügyi minisztérium élére dr. Pap Valért kombinálták) liberális körökben tisztában voltak azzal, hogy Titulescu nélkül rövidre van szabva a kormány élete.

Titulescu tanácskozásai a pártvezérekkel

Mint ismeretes, *Titulescu* máig, szerdáig kért haladékot a miniszterelnöktől, mielőtt a kormányba való belépése kérdésében nyilatkozott volna. Jellemző, hogy még ezt megelőzően a volt és valószinüleg leendő külügyminiszter beszélni kivánt Mihalachevel, mint a legnagyobb ellenzéki párt vezérével is. Mihalache éppen ezért dobresti birtokáról ma délelőtt autón Szinajába ment, hogy Titulescuval találkozzék. Dinu Bratianu, a liberális párt vezére, a jelek szerint csütörtökön fog találkozni Titulescuval. A pártvezérekkel folytatott tárgyalásoknak nem lehet más célja, minthogy Titulescu hozzájárulásukat akarja kérni külpolitikai felfogásához, amelynek irányitásában magának kivánja fenntartani a döntő szót. Ezenkivül állitólag szóbeszéd tárgyát képezte Szinajában Puiu Dumitrescu ügye is, akinek Franciaországból való kiutasitása érdekében a román kormány interveniált bizonyos felsőbb köröket érintő cikkek közzététele miatt. A Szinajában tartózkodó politikai riporterek különlegességként jegyezték fel, hogy Titulescu bár hétfőn délelőtt érkezett Szinajába, a szokástól eltérően, nem volt ebédre az uralkodó vendége és audienciájára csak a késő délutáni órákban került sor.

Elvi megállapodás jött létre a miniszterelnök és a külügyminiszter között

Az Adeverul értesülése szerint, Tatarescu miniszterelnök és Titulescu között elvi megállapodás jött létre Szinajában, miután megállapitották, hogy felfogásuk a külpolitikát illetően egeyzik az uralkodóéval is. Hogy a jövőben további félreértések elkrülhetők legyenek — irja a lap — irásos egyezményt fognak kötni, amelyben pontosan körülhatárolják a miniszterelnöknek és a külügyminiszterelnöknek a külpolitikában vihető szerepét és hatáskörét. Románia külpolitikája a jövőben is a hagyományos uton fog haladni. Egy pillanatig sem volt szó arról, hogy ezt az irányt a legcsekélyebb mértékben is megváltoztassák. Ami Titulescunak a kormány nyal való kapcsolatait illeti, ugyancsak az egyezmény fogja megállapitani, hogy a helyzet ugyanaz marad, mint volt hét évig, az összes eddigi kormányok alatt.

Liberális körökben általános optimizmus uralkodik. Bizonyosra veszik, hogy Titulescu és Savel Radulescu szerdán leteszik az esküt. Nem bizonyos azonban, hogy Titulescu az esküttétel után a fővárosba utazik. Ez a Montreuxból érkező hirektől függ, ahol Titulescu felesége betegen fekszik. Ha a hirek kielégitőek lesznek, ugy a külügyminiszter a fővárosba megy, ellenkező esetben azonnal visszautazik Montreuxba, ahonnan csak két hét mulva tér vissza az országba, feleségének teljes felgyógyulása után.

Titulescu az aktuális nemzetközi kérdésekről

Bucuresti-Bukarest, október 9. (Az Uj Kelet tud.) Titulescu legutóbbi párizsi tartózkodása alkalmával egy távirati ügynökség tudósitója előtt nyilatkozott az aktuális nemzetközi kérdésekről. Az ujságiró, miután elmondja, hogy a Nemisor magántitkárból, két ezredesből és két titkosrendőrből álló testőrség miatt csak nehezen juthatott be a román külügyminiszterhez, hosszasan méltatja Titulescu egyéni érdemeit és rendkivüli kvalitásait. Kérdésére Titulescu elmondta, hogy Szovjetoroszországnak a Népszövetségbe való felvétele inkább jogérvényre emelése volt egy már régebbről fennálló tényleges helyzetnek, hiszen a leszerelés kérdésében már évek óta közreműködött a szovjet is. Az ujságirónak azon kérdésére, mi a véleménye a békeszerződések esetleges reviziójáról, a következőket válaszolta Titulescu:

A revizió háborut jelent

— A revizió sulyos veszedelmet jelent a békére. A reviziónak vagy törvényesnek kell lennie, vagy egyáltalán nem jöhet számitásba. Az erre hivatott organum, a népszövetségi közgyülés és nem valamely ország parlamentje. A népszövetségi egyezmény 19-ik szakasza megengedi a békeszerződések területi rendelkezéseinek revizióját, de mindenki elismeri, hogy az érdekelt állam hozzájárulása nélkül revizió nem lehetséges. A Csehszlovákiában, Romániában és Jugoszláviában lefolyt demonstrációk bebizonyitották azonban, hogy ez a három állam sohasem fog egyetlen négyzetméternyi területének átengedéséhez sem hozzájárulni. Ilyen körülmények között a revizió érdekében folytatott propaganda törvénytelen és veszedelmes játék. Törvénytelen, minthogy nem érhető el erkölcsi kényszer utján az, amit a törvény a nemzetek szabad belátására bizott. Az az idegen kormány tehát, amely a reviziót kéri, a mi esetünkben ellenséges ténykedést fejt ki a kisantanttal szemben. Középeurópa jelenlegi határai évszázados fejlődés eredményei és resiudicatat képeznek. A revizió háborut jelent. Én békét akarok és a békéért fogok dolgozni minden erőmből.

Marseillebe érkezett Sándor jugoszláv király

Nagy fogadtatást készitettek elő a jugoszláv királyi pár számára. A francia sajtó élénk visszhangja a látogatással kapcsolatban

Párizs, október 9. Sándor, jugoszláv király ma érkezett, Marseillebe a Dubrovnik hadihajón. A vendég uralkodó részére nagyszabásu fogadtatást készitettek elő. Marseilleben Barthou és Pietri miniszterek fogadták a köztársaság elnöke és a francia kormány nevében.

Marioara királyné vonaton indult Franciaországba.

A francia sajtó élénken kommentálja a fejedelmi látogatást. Az Echo de Paris szerint az olasz-jugoszláv kérdésben modus vivendit kell találni, mert ez a kulcsa a francia-olasz közeledésnek is. Franciaország mindent el fog követni e célok megvalósitására Délkelet-Európa reorganizálása végett.

Párizs, október 9. Mária jugoszláv királyné vonaton utban van Franciaország felé, ahová az Orient-expresszel érkezik meg s Marseille és Párizs között egyik állomáson száll fel férje különvonatába.

A vád és védelem utolsó összecsapása a temesvári nagy kommunista perben

Wurmbrand védője a többi vádlottak elitélését kivánta

Timisoara-Temesvár, október 9. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári kommunista monstre per tárgyalásán a vád és védelem beszédei is befejeződtek. Brudaiu Adrian védőügyvéd hétfőn este tiz óráig tartotta nagyszabásu védőbeszédét, melyben arra mutatott rá, hogy az egész pert apró semmiségből fujták fel nagy kommunista bünüggyé. Erre jellemző, hogy a vád a per 30-ik napjáig sem tudott konkrét vádakat produkálni a vádlottak ellen. Ezért az összes vádlottak felmentését kéri.

Iorgovan Sava, Wumbrand polgári védője kedden reggel tartott beszédet, igyekezett retorikai müben mutatni rá arra az önfeláldozó munkára, amit Wurmbrand végzett a kommunista összeesküvés leleplezésében. Iorgovan Sava végül védence felmentését kérte, ugyanakkor nagy meglepetésre az összes többiek elitélését kivánta.

Bundra királyi ügyész ezután replikával élt az elhangzott védőbeszédekre. Fentartja a vádat mindegyik ellen és a vádlottak szigoru megbüntetését kéri. Ramneantu viszontválaszában hangsulyozza, hogy semmiféle konkrétum a vádlottak ellen nem merült fel. Hasonló értelemben beszélt még Nitescu Brudariu és Hiotu is. Végül Weisel Sebastian ügyvéd szólalt fel, aki hivatalos okiratot nyujtott be, amelyben a törvényszék igazoja, hogy a temesvári magánalkalmazottak egyesülete ellen sohasem folyt kommunista gyanus eljárás és ellentétben az adminisztrativ hatóságok állitásaival, az egyesületet mind a mai napig nem is oszlatták fel. Az okmány fontosságát abban hangsulyozta ki az ügyvéd, hogy a vád állitása szerint a kommunista szervezet ebből az egyesületből indul ki és az egyesületet emiatt feloszlatták.

Harminckétéves asszony és huszéves legény gyilkossági pere a kolozsvári táblán

Cluj-Kolozsvár, október 9. Harminckét éves asszony és huszéves legény szerelme miatt történt gyilkosság. Röviden ez foglalkoztatta tegnap a kolozsvári tábla Manescu tanácsát. Az elmult év nyarán történt, hogy Nagyoklos faluban egy patakban holtan találták Giurgiu Cinstantin 40 éves gazdát. Nyomozás indult meg a gyilkos kézrekeritésére, mert a holttesten talált két nagy tátongó seb erőszakos halálra vallott.

A nyomozás szálai csakhamar a szerencsétlen ember feleségéhez és annak huszéves szeretőjéhez vezettek. Az asszony szeretőjét a huszéves Dobos Vasilét vallatóra fogták, aki rövid idő mulva megtört és beismerte, hogy ő ölte meg a férjet, még pedig az asszony felbujtására.

Mindketten a tordai törvényszék elé kerültek, ahol, mint felbujtó, az asszony életfogytiglan tartó fegyházat, mig a legény tiz évi börtönt kapott. A kolozsvári tábla kedden foglalkozott a gyilkossági per fellebbviteli tárgyalásával. Itéletre még a késő délutáni órákban sem került sor.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar forditással is

az Uj Kelet könyvosztályában

Ára 120 lej

Szállitjuk utánvéttel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

7000 m² szabadterület

iparvágánnyal, valamint beton fedett raktárrészek bérbeadók. Beraktározásokat előnyös feltételekkel vállal

Unió Általános Szállitási Rt.

Piata Unirii 31.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefon: 9-77.

Cenzurat